

SVERIGES STÖRSTA GATUTIDNING | 100 SPÄNN | HÄLFTEN GÅR TILL FÖRSÄLJAREN

#282
MARS
2026

faktum

KÖP
ENDAST
AV
LEGITIMERAD
FÖRSÄLJARE!

STÖR • BERÖR • GRANSKAR

Faktumförsäljaren Uffe:

”DET ÄR
INTE SYND
OM MIG”

Från lägenhet till vräkning
och ett liv i hemlöshet

100kr

Låt musiken ta plats i vår

Upptäck vårens konserter och säkra din plats på gso.se!

4 MARS

Schumann Symfoni nr 2

Dirigent Thomas Dausgaard tar oss med på en resa i två originella symfonier från romantiken; Schumanns 2:a och Svendsens 2:a. Här ryms orkestrens alla färger och oemotståndliga melodier.

25 MARS

Bortom orden med Kuusisto & Barruk

Göteborgs Symfoniker möter samiska sångerskan Katarina Barruk i en konsert om språkets kraft. En såregen mix av folktoner och pop i symfonisk skrud. Med Pekka Kuusisto som dirigent och violinist.

25 APRIL

Familjekonsert: Bråkiga Bellman

Dyk in i 1700-talet och Carl Michael Bellmans värld! Möt gestalterna ur Fredmans epistlar tillsammans med Martin Bagge och musiker ur Göteborgs Symfoniker. Dags för krås, lutor och melodier som sliter sig loss ur historien.

Göteborgs Konserthus

Biljetter: 031-726 53 00 gso.se

En del av VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Huvudpartners Volvo, Göteborgs-Posten och Stenastiftelsen

LÄS OM
DETTA

faktum #282

FÖLJ OSS I SOCIALA MEDIER: FACEBOOK INSTAGRAM LINKEDIN @tidningenfaktum KONTAKTA OSS redaktion@faktum.se / 031 63 22 90

Intervjun

FAKTUMFÖRSÄLJAREN VRÄKS MITT I VINTERN

12 Från förstahandskontrakt till ingen adress alls. Under flera månader följer vi Uffes väg mot hemlöshet.

Reportage

JÄMLIKT STÖD I VÅRDEN

24 De har själva levt med psykisk ohälsa, beroende och tvångsvård – nu använder de sina erfarenheter för att stötta andra inom psykiatrin. Peer support handlar om möten på lika villkor och där ligger Skåne i framkant.

Signerat.

”Hur många har drabbats av mental ohälsa till följd av mellanchefer som sätter jaget framför laget?”

LÄS ELAF ALIS SIGNERAT PÅ SIDAN 36

Mitt liv.

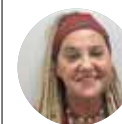

Pia,
Göteborg

”DET FINNS DE
FÖRÄLDRAR SOM TAR
AVSTÅND OCH INTE VILL
HA NÅGOT MED SINA
BARN ATT GÖRA NÄR DE
BÖRJAR MISSBRUKA,
SÅ VAR ALDRIG MINA.”

LÄS PIAS BERÄTTELSE PÅ SIDAN 5

ALLTID I FAKTUM

Skrönikan

Läs Jasmins
skräpnika utan
vantar
s8

ANSLAGSTAVLAN 6

Det händer i Faktums värld.

ÅTERBLICK 9

25-årig Faktum blickar tillbaka.

KULTUR 11

Faktums favoriter just nu.

MIN GREJ 22

Min lista

Josefin
Crafoords bästa
1980-talare
s11

Poeten Lina Ekdahl om gästfrihet.

FÖLJDFRÅGAN 30

När ber du om hjälp?

UTBLICK 31

Uruguay är bäst på grön omställning.

KORSORDET 37

Vinn fina priser.

SÅ FUNKAR FAKTUM

Faktum är Sveriges största gatutidning och erbjuder personer i utanförskap möjligheten till inkomst, socialt sammanhang och rutiner i vardagen. Försäljaren köper tidningen för 50 kronor, säljer den för 100 och behåller mellanskillnaden.

Om du inte har möjlighet att köpa Faktum av en försäljare på gatan, kan du alltid beställa Faktum eller teckna en prenumeration på faktumbutiken.se

Betala gärna med Swish och handla bara tidningen av försäljare med Faktum-ID.

VARJE SÅLT NUMMER GÖR SKILLNAD

Sarah Britz

Sarah Britz
Chefredaktör och vd
sarah@faktum.se
0705 62 42 56

Med dammtrasan som vapen

JAG STÄDAR. När det händer är det inte sällan något annat dyker upp.

Den här söndagen slår jag upp Strindbergs bok *Giftas* och läser att han uppmanar män till kamp. Hotet är matriarkatet som kör över patriarkatet genom att kvinnorna träder in på arbetsmarknaden och börjar äga sin egendom. Då tar det täcka könet makten.

Medlet är överrumpling: "Alltså män se upp!" skriver August.

Är han en auktoritär man, otrygg och skraj för samhällsförändring?

Jag stannar upp med dammtrasan, fryser i en fundering över hur världen kunde se ut om vi levte i ett matriarkat. Trumpinnor, Putinnor, Kim Jong-Uninnor, finns de?

Må hända är mina tankebanor ett tröstefullt stickspår, en efterlängtat flykt

från verkligheten då det inte verkar finnas någon ände på hur vansinnig världen är. När en gräns tycks vara nådd överraskas vi då vansinnig net fortsätter och fortsätter.

Hur djupt faller vi, hur illa är det?

Hur ska jag undvika att bli avtrubbad?

Till skillnad från mormor Marianne, som växte upp i ransoneringstider, i fattigdom i Malmberget, går jag inte med i Lottakåren som hon gjorde under andra världskriget.

Hon sökte sig dit och togs ut, tillsammans med drygt tusen andra unga kvinnor, till att bli frivillig luftbevakare. De kallades tornsvalor – eftersom de placerades i torn – militärstrategiskt utposterade.

Tornsvalorna fick en snabb

utbildning för att känna igen fientliga flygplan, skickades upp med kikare och bajonett för att spana efter bombplan, klädda i för stora kängor och manliga uniformer.

Marianne befann sig mitt i kriget, fysiskt och geografiskt. Var hon förtvivlad och rädd över situationen i det ockuperade Norge och Danmark och Rysslands krig mot Finland? Nådde informationen henne om vad som hände vid fronten eller om de tusentals tyska soldater från Norge som tilläts åka tåg genom hela Sverige, förbi hemstaden?

På ett foto, troligtvis taget 1943 då Marianne var 20 år, sitter hon på en snöig mur tillsammans med en man, även han i uniform, och vänder ansiktet mot vårsolen. De ser unga och nykära ut, inte

särskilt bekymrade.

Själv är jag en manisk nyhetskonsument. Jag vill veta allt, vara en bra människa och inte låta utmattningen, likgiltigheten och depressionen förlama livet. Ta ansvar när demokratier faller, när människor fråntas sina mänskliga rättigheter. Men jag distanserar mig och läser på om psykisk uthållighet. Ett råd är att bara läsa nyheter en gång om dagen, helst analyser. Att engagera sig lokalt, att odla långsamhet och att vårda relationer är också bra för själen. Det skrivs att "ansvar kräver avgränsning" och att det är viktigt att sova, äta och röra på sig.

Jag dammar vidare. Vårdandet av vardagen är en typ av motståndshandling.

Vi måste ju orka. ●

Vi på Faktum.

Du når oss på 031 63 22 90

Tfiredaktör
Sandra Pandevski
sandra@faktum.se

Art director
Pär Ljung
par@faktum.se

Reporter
Ellen Karsberg
ellen@faktum.se

Reporter
Anna Wallenlind
Nuvunga
anna@faktum.se

Reporter
Johan Frisk
johan@faktum.se

Reporter
(Praktikant)
Edwin Nyberg
edwin@faktum.se

Partneransvarig
Jonas Kroksjö
jonas@faktum.se
070 937 66 73

Partneransvarig
Niclas Andersson
niclas@faktum.se
072 503 73 12

Marknad och event
Louise Granlund
louise@faktum.se

DISTRIBUTION & FÖRSÄLJARANSVARIGA

Matix-student
Eric Segerfeldt
eric@faktum.se

Göteborg
Christian Jansson
christian@faktum.se

Göteborg
Sophie Cronholm
sophie@faktum.se

Malmö
Dariola Pas
dariola@faktum.se

Malmö
Alina Oros
alina@faktum.se

Karlstad
Ie Wallén
ie@faktum.se

● **GÖTEBORG**
Chapmans Torg 1
414 55 Göteborg
031 63 22 90

● **MALMÖ**
Bredgatan 8
211 30 Malmö
040 617 14 70

● **KARLSTAD**
Jungmansgatan 6
652 28 Karlstad
070 215 80 88

Faktum är partipolitiskt och religiöst obunden.
Räckvidd 95 000 läsare (Orvesto konsument 2024 helår).
Faktum ansvarar ej för inskickat, ej beställt, material.
Tryck: Stibo

FAKTUM SVERIGE AB | Org nr: 556655-1718 | Bankgiro 5773-0517

International
Network of
Street Papers

SVERIGES
TIDSKRIFT

Faktum är medlem i INSP, International Network of Street Papers, insp.ngo

Mitt liv.

Pia

58 ÅR, SÄLJER FAKTUM VID COOP BACKAPLAN SALUHALL, GÖTEBORG

JAG VÄXTE UPP I GUNNILSE. Vi bodde i ett hus ute på landet som min pappa byggt själv. Det var inte särskilt stort, fyra rum och kök om jag minns rätt. Jag trivdes väldigt bra där ute. Vi hade hästar, hundar och ett gäng höns som fick gå fritt på gräsmattan. När jag var runt fem år gammal köpte min pappa en ponny till mig på auktion. Den var grå och svart. Kasper hette den. Han var en väldigt

fin häst och jag brukade mata honom med sockerbitar.

Jag var ung när jag fick min dotter. Men på grund av drogerna var jag tvungen att lämna bort henne, hon fick bo hos sin pappa.

Det började med amfetamin. Hur det kom sig vet jag inte riktigt, det var väldigt umgänge skulle jag tro. Det var dumt av mig och det ångrar jag väldigt

”Nu har jag varit drogfri i två år. Det är ganska skönt att slippa det. Det är lika skönt att vara fri från droger som att ta dem.

mycket i dag. Om jag fick önska mig någonting skulle det vara att få min ungdom tillbaka. Tänk om jag aldrig testat droger. Tänk om jag fått arva huset av mamma och pappa. Hur skulle mitt liv sett ut då?

Ibland saknar jag mina föräldrar. Det känns lite konstigt att känna på det sättet när man är vuxen, men det gör jag. De var otroligt snälla och fanns alltid där. Det finns de föräldrar som tar avstånd och inte vill ha något med sina barn att göra när de börjar missbruka, så var aldrig mina.

Jag har försäljarnummer 155 och har sålt Faktum till och från i över 20 år. Det bästa med att sälja tidningen är att komma hit till Faktum. Att få träffa alla människor och prata en stund. Det ger mig en anledning att ta mig ut och hitta andra saker att tänka på.

Nu har jag varit drogfri i två år. Livet på gatan fick mig att sluta. Det är lika skönt att vara fri från droger som att ta dem. Idag bor jag på ett boende med omsorg. Jag trivs väldigt bra där. Personalen är trevlig och jag har min bästa kompis Yvonne.

På fritiden läser jag mycket, både böcker och tidningar. Det är en av fördelarna med att vara drogfri, att jag får tid till mycket annat. Ofta köper jag tidningen *Brott och mysterier*. Den innehåller reportage, mestadels från USA och England, om olika kriminella som åkt fast. Den är spännande. Nyligen läste jag även *Hemlös med egna ord* från Situation Sthlm. Där berättar försäljare om sina livssituationer, den var väldigt bra.

Nu i eftermiddag ska jag ut och sälja. Yvonne skulle titta förbi lite senare och då får vi se om vi hittar på något. Kanske att vi går ut och fikar eller om hon vill prova på att sälja tidningen. Det är två butiker där jag står så det finns plats för henne med. ●

BERÄTTAT FÖR **EDWIN NYBERG**

FOTO: EDWIN NYBERG

Månadens köpare

Helena Gisslén, 50
Köpte Faktum av Daniel Hjelm på
Göteborgs Centralstation

Varför köper du Faktum?

–För att jag tycker att det är en bra grej att stötta. Jag köper inte tidningen regelbundet men ganska ofta, och även almanackan varje år. Nu är det ganska länge sedan jag upptäckte Faktum men det som fick mig att köpa från första början var att se dem som säljer, hur de kämpar och försöker.

Vad skulle du vilja läsa mer av?

–Jag tycker om att läsa försäljarnas historier, hur de tagit sig upp och lyckats överleva. Men jag skulle vilja läsa mer om organisationer som stöttar och hjälper andra. Kanske något reportage om hårbärgen, drogfria boenden eller sjukvården.

Av Edwin Nyberg

TVÅ NYA LEENDEN

EIJA OCH PETER kan nu stoltsera med sprillans nya leenden – efter att ha agerat ”försökspersoner” under en kurs i tandkirurgi. Två dagar av blod, svett och glädjetårar belönades med tandimplantat i toppklass utförda av Implant Solutions.

–Jag är enastående tacksam. Det är svårt att ta in att man fått nya tänder, säger Peter.

Det hela möjliggjordes av ett samarbete mellan Faktum och Implant Solutions, som tillsammans med Göta tandvård och

Dentnet arrangerade en tvådagarskurs i ”livekirurgi” för tandläkare. Deltagarna fick i realtid följa Eijas och Peters respektive förlopp – från i stort sett tandlösa, till fullt utrustade med tandimplantat. Ingrepp som i vanliga fall tar betydligt längre tid – och är betydligt mer kostsamma.

–I runda slängar hade det kostat omkring 150 000–200 000 kronor. Men tack vare det här samarbetet kostar det inte patienterna någonting. Vi hoppas att fler kliniker ser såna här möjligheter, säger Trausti

Kristjansson, tandspecialist på Dentnet, där kursen ägt rum.

LUDWIG HANSSON ÄR SPECIALIST

inom protetik på Göta tandvård och den som utfört lejonparten av Eijas och Peters ingrepp. Också han hoppas på att initiativet får spridning.

–Idén är att kunna göra den här typen av behandling där vi hjälper en eller två personer någon gång om året och i förlängningen kanske instifta någon typ av tandfond. Det är min vision.

Ellen Karsberg

Hej Mariana! Hur mår du i dag?

–Det är en väldigt fin dag och jag känner mig positiv. Solen skiner och för en gångs skull är det inte mörkt och tråkigt ute. På förmiddagen ska jag till Kungsgatan och sälja Faktum, det ser jag fram emot. Där brukar jag träffa många snälla och trevliga människor. Efter det ska jag hem till mig, ta en kopp kaffe på balkongen och ringa min mamma. Vi pratar på Facetime varje dag. Hon är kvar i Rumänien och tar hand om mina barn. Jag ska också försöka umgås med min syster. Hon och hennes man kommer ner från Karlstad, det ska bli trevligt.

Varför får utländska medborgare sälja Faktum?

Svar: Försäljarna kommer till oss av väldigt många olika anledningar och vi bryr oss inte om var man kommer ifrån. För att bli försäljare krävs att du kan göra dig förstådd på enkel svenska eller engelska. Vi gör inte skillnad på folk helt enkelt. När de köper tidningen av oss och säljer vidare på gatan är det ett steg till egenförsörjning och makt över sitt eget liv. Faktum är hjälp till självhjälp.

FaktumNews

Kriminella startar företag för att begå brott

Företag används idag som en förbrukningsvara i avancerade brottsupplägg. Nätverkskriminella återfinns bakom allt från bolag inom vård- och omsorg till företag med tillstånd att hantera explosiva varor. De är även revisorer i ett stort antal bolag, enligt en ny rapport från Brottsförebyggande rådet (BRÅ).

fem nätverkskriminella, eller personer med koppling till nätverkskriminella som identifierats av polisen, har varit delaktiga i ett eller flera företag mellan 2020–2023. Dessa företag har tillsammans 11,5 miljarder i skulder till staten och har dessutom tagit emot miljardbelopp i statligt stöd. Dagens system för kontroll bygger enligt Li Hammar, utredare på BRÅ, främst på efterkontroller. Böter och sanktioner har ingen effekt. Fokus måste därför framöver ligga på kontroll av individer, snarare än företag, vars agerande behöver följas över tid, menar hon. Skulder, orimligt stort antal företagsengagemang och många konkurser är tydliga indikationer på att en individ bör granskas. Fler hinder och lämplighetskrav för att överhuvudtaget kunna starta ett företag lyftes även fram av BRÅ som en åtgärd inför framtiden, samt en begränsning av möjligheten att ta över befintliga företag, något som har satts i system av kriminella. De som ligger bakom brottsuppläggen måste också lagföras och sättas i fängelse i större utsträckning.

RIKARD JÄRNSTEN FRÅN EKOBROTTS-

MYNDIGHETEN berättade om ett tillslag mot en lägenhet i Stockholmsområdet där en individ hade 30 olika telefoner med BankID som användes för att driva lika många företag. För att hindra den typen av missbruk av identiteter kan

biometrisk kontroll vara en lösning. Användningen av så kallade målvakter kan även minskas genom att myndigheter i högre grad kräver personliga möten. Utvecklingen går dock fortfarande åt fel håll, ansåg Järnsten. –Förr begick individer brott inom sina

företag. Nu startar individer företag för att begå brott och de utnyttjar systematiskt sårbarheter i systemet och de gör det storskaligt. Om det tidigare handlade om tiotals miljoner i ett brottsupplägg, så handlar det i dag om hundratal miljoner. ●

”Om det tidigare handlade om tiotals miljoner i ett brottsupplägg, så handlar det idag om hundratal miljoner.”

Av Anna Wallenlind Nuvunga

De legala hindren för att driva företag är i dag i stort sett obefintliga. En person kan vara grovt kriminell, sakna redovisade inkomster, ha omfattande skulder, ha medverkat till att en stor mängd företag gått i konkurs och ändå få lov att företräda nya företag. Det konstaterar BRÅ i rapporten ”Företag som brottsverktyg” som presenterades på ett seminarium, anordnat av Studieförbundet

näringsliv och samhälle (SNS), i januari. –En schweizerost, full med hål och sårbarheter, sa Mikael Damsgaard (M) ledamot i justitieutskottet, om det system som ska se till att företag inte utnyttjas för att begå brott.

I BRÅ:s nya rapport slås fast att en av

Noterat

Flytande slumområde har rivits i Lagos

Invånare i Makoko, ett av Lagos äldsta fiskesamhällen, kämpar för sin överlevnad efter att delstatsregeringen rivit delar av den tätbefolkade bosättningen vid vattnet. Tusentals människor har blivit utan bostad och försörjning när hus och butiker på pålar revs i slutet av december. Myndigheterna hänvisar till säkerhet, miljörisker och stadsplanering, men boende uppger att de knappt fick någon förvarning. Fiskarfamiljer har drabbats särskilt hårt och många lever nu utan tak över huvudet, samtidigt som rädslan och osäkerheten ökar inför regnperioden. Människorättsorganisationer varnar för att stadsutvecklingen tränger bort fattiga utan att fungerande alternativ tagits fram. KÄLLA: AFRICANEWS.COM

Barns vittnesmål om våld försvinner

Barn som berättar om våld i hemmet får ofta inte hjälp. 291 orosanmälningar till socialtjänsten analyserades i en avhandling från Högskolan i Dalarna. 70 procent av utredningarna avslutades utan skydds- eller stödsatser, trots att många barn berättat om våld. Endast åtta procent ledde till insatser som direkt riktades mot våldet. Forskaren Sara Quarles van Ufford menar att problemet inte är barns tystnad, utan att deras röster inte tas på allvar i besluten. KÄLLA: FORSKNING.SE

Hemlöshetsrapporten 2026

– vräkningar ökar

Ingen avgörande minskning av hemlösheten 2022–2026 är en av slutsatserna i 2026 års Hemlöshetsrapport, lanserad av Sveriges Stadsmissioner den 3 februari. Årets upplaga syftar till att utvärdera regeringens arbete med Hemlöshetsstrategin 2022–2026. Ökad kunskap, stärkt samverkan och ett viktigt genomslag för Bostad Först-modellen nämns som positiva effekter. En central svaghet enligt rapporten är däremot att människor i strukturell hemlöshet missats. Allt fler saknar bostad till följd av höga hyror – inte på grund av social problematik. Rapporten lyfter även brister i det förebyggande arbetet, trots att detta varit ett uttalat mål. En mörk siffra är att antalet vräkningar ökade med 60 procent år 2020–2025.

Våldet har minskat kraftigt sedan 1990-talet

Socialstyrelsens statistik visar att antalet personer som vårdas på sjukhus på grund av grovt våld stadigt minskat. År 2024 var siffran 986, en minskning med 70 procent sedan 1994. Trenden bekräftas av flera källor och speglar en verklig beteendeförändring, uppger forskarna till Dagens ETC. Samtidigt ökar våldet kraftigt i svenska fängelser, främst på grund av överbeläggning och fler intagna med koppling till organiserad brottslighet.

SIFFRAN

1 205

Antal våldsincidenter mot personal på svenska fängelser år 2025. Källa: etc.se

Läs denna utan vantar

JAG VILL SKRIVA om hemlösheten, som är en oändlig historia. Den tar aldrig slut. Jag vill att du går ut, med tidningen i högsta hugg, på din balkong eller gård och läser denna skräpnika. Utan vantar. När jag skriver i dag är det minus tre grader, det blåser och känns som minus nio, enligt min väderapp.

Tänk att du inte har något hem eller några närstående som du kan få hjälp ifrån. Och inte ett öre på fickan. Det finns inga platser på stadens boenden och Centralstationen är stängd. Det finns ingenstans för dig att värma dig. Göteborgs stad har med sina arkitekter gjort det omöjligt för hemlösa att vistas i staden. "De" ser inte bra ut för turismen. "No rest for the homeless." Tänk att du är en av dem som de vill trola bort och sopa under mattan, så att säga. Du får inte låna toalett någonstans, om du inte ska handla något förstås. De mer allmänna toaletterna kostar tio kronor per gång. Hur många gånger går du på toa under en dag? Det blir dyrt.

Folk låtsas att de inte ser dig, och tycker att det är ditt eget fel att du hamnat där du är. Men jag har sagt det förut – det kan hända vem som helst.

Som ni vet säljer jag Faktum och träffar många förlorade själar. Jag försöker ge dem som är nya på gatan så många tips som möjligt. Ger dem kontakt till olika jourer, akutboenden och berättar vart de kan gå för gratis mat. Det är främst kyrkorna som hjälper en, inte socialen. Självt hade jag många bra vänner under perioden då jag var hemlös, men även jag har sovit i trappuppgångar i minusgrader. Du lär dig snabbt att inte tänka att du är för fin för något, men det är viktigt att vara på din vakt så att du inte blir utsatt. Självt har jag haft förmågan att kunna läsa av människor och det har hjälpt mig många gånger.

På tal om utseende tycker socialen att du är för frisk och oförstörd för att få någon hjälp. Att du inte har någon missbruksproblematik och borde klara dig själv, typ. Där har vi ett dilemma. Alltså får du ett avslag. Så kan det hålla på länge, tills du har blivit alkoholiserad och börjat missbruka. När de har lyckats bryta ner dig får du ett krypin på ett otryggt boende, för det finns inga trygga boenden. Där har du bara polare när du har pengar och du kommer att bli bestulen på din mobil, och alla typer av värdesaker. Det kan till och med vara ett par jeans som försvinner. Släpp inte in dem på rummet! Men de har också varit där du är och tänkte väl aldrig att de skulle bli tjuvar.

Det finns områden där hemlösa kan få egna

FOTO: PÅR LUNG

Som ni vet säljer jag Faktum och träffar många förlorade själar. Jag försöker ge dem som är nya på gatan så många tips som möjligt.

lägenheter som soc använder. Där finns det asbest, svartmögel och väggloss som lever lyckliga i alla sina dagar. Alkoholen och knarket flödar och du dras lätt in. Det smyger sig på en, man märker det inte förrän det är försent. De vännerna du hade har för längesedan tröttnat. Nuförtiden får man ofta flytta runt och vågar inte göra det hemtrevligt eller personligt innan man ska röra på sig igen. Och om det händer dig får du vara glad om någon hjälper dig med flytten. Så se till bara att ha det nödvändiga.

När man väl får en lägenhet via ett socialt kontrakt ska man få ett förstahandskontrakt efter 18 månader. Men om du har gjort en tabbe, bara ett litet snedsteg, under den här tiden börjar man om från början eller så åker man ut. Det kan vara att man är en dag försenad med hyran. Inte undra på alla återfall och depressioner, och många har Kronofogden efter sig och kan varken hyra eller köpa en bostad i dag.

De säger att det ska byggas fler billiga hyresrätter, men vad menas med billiga? Jag har inte hört talas om dem i alla fall och har inte blivit erbjuden någon. Det är val i år och hög tid att tänka på dem som har det sämre i samhället än du själv.

Förresten, hur känns det i fingrarna nu? Har du känsel kvar? (Om du nu tog med tidningen ut och läste). ●

Jasmin
är Faktumförsäljare
i Göteborg med stort
intresse för musik och
teater. Sjunger sin
egen blues.

Detta är en personlig
text. Åsikter i artikeln
är skribentens.

ÅTERBLICK.

2001 kom den första Faktum, det är 25 år sedan. I varje nummer hela året plockar vi ut lite godbitar ur gamla tidningar, högt och lågt. Vad minns du?

Man jobbade lite annorlunda med omslagen 2002. Dock älskar vi fortfarande hundar på ettan.

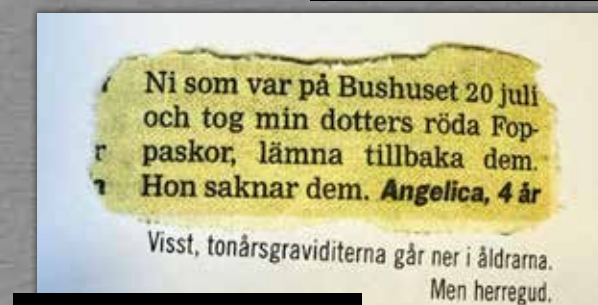
Faktum försökte sig på en Hunter S. Thompson. Fear and loathing in Vara.

Rambo i siffror

I början av mars har Rambo IV premiär på de svenska biograferna. John Mueller som undervisar vid Ohio university har nagelfarit filmserien. Hans siffror var så lysande att vi bestämde oss för att göra några diagram på dem. För övrigt kan nämnas att hans specialområde är hur myndigheter och företag blåser upp terroristhotet.

DIAGRAM: MARTIN KARLSSON DIAGRAMSTYLING: GÖRM BOBERG

Null sexscener! Ingen filmserie för Faktums försäljarsvarige Fia detta.

Vid det här laget kanske lilla Angelica redan blivit gammelmormor.

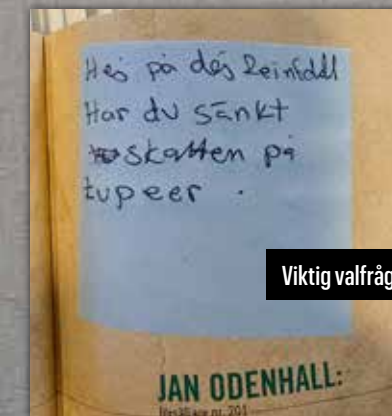
Gör han verkligen det?

Hemlösas fotbolls-VM 2004. Faktum gjorde extrabilaga. Snuggare än Freddie Ljungberg, eller hur?

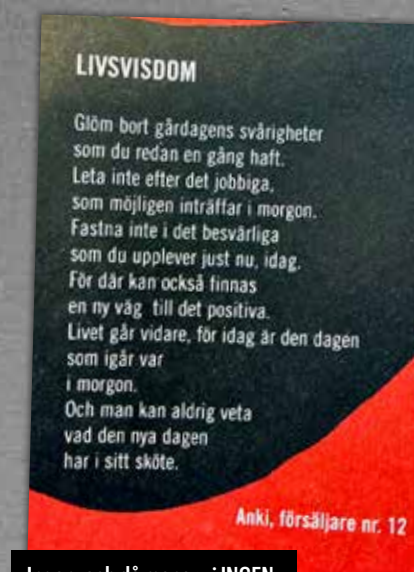
Sanningens ord!

Viktig valfråga!

Tror ni dom fick sången såld?

Ingen, och då menar vi INGEN, har en så positiv livssyn som en Faktumförsäljare.

Vi tar hand om Faktum-försäljarnas syn!

Tillsammans med Faktum har vi startat en ögonhälsofond som möjliggör för Faktums försäljare att få fria synundersökningar och glasögon.

Specsavers

Titta. Lyssna. Läsa.

KULTUR

FAKTUMS FAVORITER JUST NU

Verklighetens Pettson och Findus – fast utter istället för katt

En utter räddar en gubbe

Av Pär Ljung, art director

TITTA. Billy är deprimerad, trots förstående och tålmodig fru och ett liv inramat av Shetlands-öarnas betagande skönhet. Åldern kommer ifatt honom, drömmen om att få barn slog aldrig in, tankarna om meningen med livet och allt det där existentiella slår till. Dagarna flyter ihop. Ska det vara så här nu?

Tills en utter bokstavligen bryter genom ytan.

Ibland snubblar man över filmer som inte skriker. Dokumentären **Billy & Molly: An Otter Love Story** på SVT-Play är en sådan – den viskar.

Molly, som den lilla utmärglade uttern får heta, väcker något i Billy. Han får plötsligt ett driv igen. Ägnar dagarna åt att fånga fisk åt Molly, bygger och inreder små utterhus med wifi och tavlor, fixar lek-saker och går på promenader. Alltid med Molly nyfiket hack i häl. Som en skotsk Pettson och Findus får de omkring på gården,

det är bara en pannkakstårta och några mucklor som saknas.

Det som börjar som en räddningsinsats glider långsamt över i en märklig men självklar vänskap. Det är ömsint på ett sätt som får mig att glömma att den ena är gubbe och den andra utter.

Filmen är otroligt vackert fotograferad. Ibland nästan för genomtänkt och putsat.

Men naturen är omöjlig att värja sig mot. Varje våg, dyk och vindpust känns i kroppen. Det här är långsam tv i sin bästa form. Som älgvandringar, fiskkameror eller den tecknade japanska Ronja Rövardotter, som är så långsamt och vackert berättad att även den får kategoriseras som terapi.

BILLY & MOLLY BERÄTTAR en historia om gemenskap, saknad och läkning. Om att hitta tillbaka till något att brinna för. En enkel men brutal fråga är: när ska man hålla kvar, och när måste man släppa taget om någon man håller kär?

Filmen är perfekt för en kväll när tempot behöver sjunka djupt ner i soffan. Den är också lite sorglig på ett förrädiskt sätt som gör att du inte märker att dina

ögon tåras förrän det är för sent.

Det finns fortfarande magi kvar i världen. Ibland simmar den bara förbi bryggan och väntar på att du ska se den.

Nu undrar jag bara var jag kan hitta närmsta utter? ●

Två snabba

LYSSNA. Nu är det dags för balkan-röj, svart humor, ironi och energi. **Dubioza Kolektiv** fyllde Moriskan i Malmö och Pustervik i Göteborg med svett, sarkasmer och smittande galenskap till tonerna av egen musikgenre av ska, punk, hiphop, reggae och bosnisk folkmusik. Iklädda plaskvåta, gula basketdräkter. De är allt annat än tvivelaktiga (dubioza). Favoriten Kažu, ("de säger") slår mot ljugande korrupta politiker när arbetslösheten och nationalismen växer. Musik som motstånd och kärlek!

Sarah Britz

LÄSA. 170 sidor och det kändes inte som en sida för mycket, eller för lite. Den portugisiska författaren Maria Judite de Carvalhos prosa beskrivs som sparsmakad och det är just det jag faller för. Språket är nära människorna och framför allt änkan Dora Rosario som lever i Lissabon under tidigt 1900-tal. Hon är en ganska sorgsen och fåordig figur, berättad ur en väninnas perspektiv. Det är nästan svårt att "sälja in" **Tomma Skåp** för den är så vardaglig. Men det är väl där de bästa berättelserna finns? Sandra Pandevski

Min lista | Josefin Crafoord

Josefin är programledare uppväxt på ZTV och hörs numera på radiokanalen Star FM. Här är hennes absolut bästa 1980-talsband.

Annie Lennox, KLF och gubbar i hatt

Eurythmics

Jag växte upp med deras musik. Älskar blandningen av melodiskt och elektroniskt. Snygga synthar ihop med riktiga instrument och Annie Lennox mäktiga röst. Alla skivorna mellan "Touch" och "Savage" är toppen! Finns FÖR många favvolåtar, men några är "Here comes the rain, '1984" och "It's alright". Annie Lennox var och är en otroligt inspirerande powerkvinna! Love her!

Public Enemy

Deras feta låtar med brutala samplingar, visselpipor, sirener och massa stök passade mig utmärkt som tidig hiphop-tonåring. Föll för det höga tempot och att det var så mycket ilska i låtarna till skillnad från annan hiphop som var lite för slö/mesig för min smak. De hade så mycket attityd och bra looks också. Flavor Flav med sina grills å klocka på magen!

KLF

De vände upp och ner på min musikbild. Blev helt uppslukad av deras dystopiska elektro/house/ambient-låtar som gick på repeat i mina lurar. Blev en raver efter att de kom in i mitt liv. KLF:s låtar var party men med känsla av sektkultur och domedag. De var mystiska, dolde sina ansikten och gjorde svincoola mörka arty, lite läskiga videos. Och juden... produktionen. Klockren. Ubåts-pling, tågtutor, MuMu. My god! Banade väg för technon under mitt tidiga 1990-tal.

Prince and the new power generation

Prince var min stora idol under hela 1980-talet, speciellt i början. "1999", "Purple Rain" och "Paisley Park" är otroliga. Det typiska prince-soundet. Man dör ju. Lyssna bara på "Tambourine"! Kommer aldrig tröttna på de där gamla låtarna. Prince är the sexy god of music! Men många runt honom i bandet var ju helt otroliga också. Magiska i sitt samspel på scen! Så glad jag fått uppleva det live.

Pet Shop Boys

Jag är ju en sucker för det visuella (med mycket smink, scenkläder och show) så det är kanske oväntat att PSB får vara med här. Två stela gubbar i hatt typ. Men oj vad de gjort grymma låtar, och gör än idag! Och just att de inte vill göra så mycket väsen av sig är ju rätt skönt. Musiken talar för sig själv. Ren snygg synthpop när den är som bäst. Favvolåt: "Opportunities" såklart.

Faktumförsäljaren Uffe vräks från hemmet där han bott i nästan 15 år. Vi följer honom från tömning av lägenhet till sömnlösa nätter i förråd och tillfälliga boenden i Göteborg.

TEXT SANDRA PANDEVSKI FOTO KATARINA DESPOTOVIĆ

”JAG KOMMER ALDRIG ATT FÅ EN LÄGENHET IGEN”

21 JANUARI, 2026 — LINNÉ HOSTEL

PÅ VEGAGATAN I LINNÉSTADEN i centrala Göteborg ligger ett hostel där Uffe bokat in sig i 25 nätter för 10 100 kronor. Korridoren är lång och smal och i ena änden syns Uffes beige känga sticka fram. Den håller dörren öppen till det lilla rummet. Knack knack, säger jag och Uffe ropar hej från sängen. Han har just sovit middag. I rummet finns en nittiosäng, ett litet sängbord i trä, en stol och några krokar för kläder, samt en spegel på väggen. Och ett handfat. Men det använder Uffe främst som ett avlastningsbord. Här står en långburk Arboga, Gais-kopp, ett paket leverpastej och i ”skålen” ligger apelsiner. Utifrån sängens mått räknar vi ut att

rummet nog är på max fem kvadratmeter. Dusch och toalett finns precis intill, så det är bekvämt, tycker Uffe. Däremot ligger rummet i anslutning till trappan som går till övervåningen så han vaknar ofta av fotsteg om nätterna. Vi tar oss till köket där det finns kyl, spis och mikrovågsugn att använda. Hittills har han inte utnyttjat den här delen av vandrarhemmet då han äter när han är ute på stan. Köper gärna en sallad på Hemköp och sätter sig på en bänk i Nordstan, där han även säljer Faktum, och tittar på människor. Han gillar att vara där det är rörelse.

Hur är det att vakna upp här i jämförelse med i din tidigare lägenhet?

– Jag har aldrig varit en materiell människa.

De håller på att byta trägolvet. Jag hade många stora växter vid fönstren. Jag hämtade min post idag. Blir några dagar till. Har en box vid Företagscenter Postnord ligger nära centralen.

TRE MÅNADER TIDIGARE,
28 OKTOBER, 2025
— LÄGENHETEN

– Vill ni ha något? frågar han mig och fotografen Katarina och pekar på en elektrisk eldstad som står på golvet.

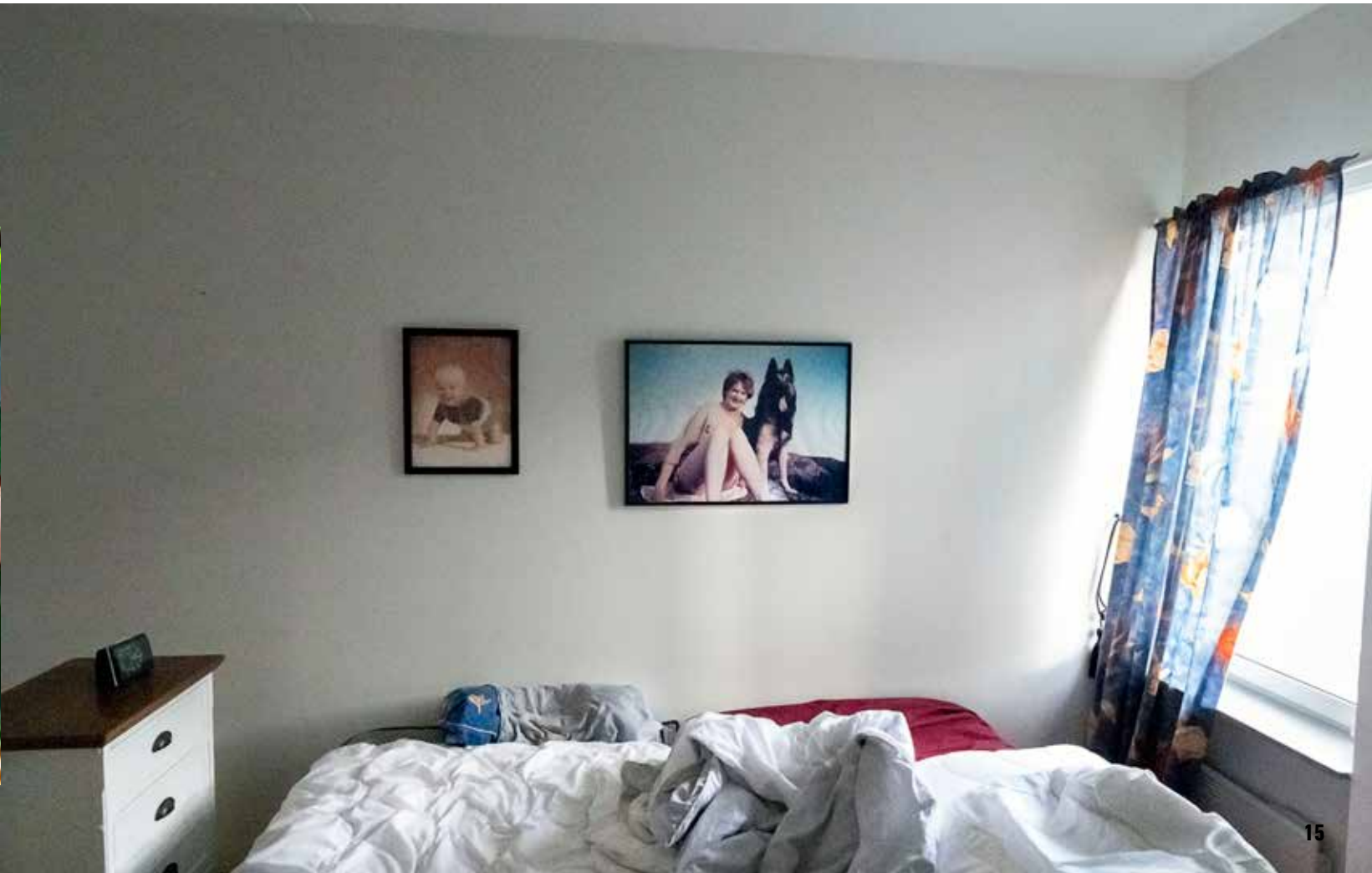
– En matta, eller möbler?

Förstahandskontraktet har varit hans i nästan 15 år och det märks att han bott här länge. Han var till och med den första hyresgästen när huset var nybyggt. Trots att nästan alla saker är nedpackade i påsar eller står på golvet vittnar de om att de varit del av ett välfyllt hem. Ännu står en porslinseläfant kvar i hyllan i vardagsrummet, en gåva han fick för 30 år sedan, och de stora växterna har fortfarande sin plats intill balkongen. De får han nog slänga, säger han. Men annars är det mesta bortskänkt, och de möbler som finns kvar ska Uffe be Östhjälpen Second Hand hämta.

– Jag började rensa i tid när jag fick reda på att jag skulle bli vräkt. Jag tänker att jag ska hyra ett förråd och förvara grejer som är viktiga för mig att ha kvar, säger han som gått ”300 vändor” till soprummet där man kan lämna saker för andra att ta. På golvet står en uppblåsbar pool som också ges bort.

Uffe visar in till sitt sovrum och öppnar garderoberna som är tömda, men vinterkläder och handdukar har han sparat.

– Jag tänkte lämna galgarna, kanske vill nästa hyresgäst ha dem. ▶

Ovanför sängen hänger ett foto på en kvinna som sitter bredvid en hund på en klippa.

–Året om badade jag och Max vid Amundön. Folk trodde att han var en varg, säger han och skrattar.

Kvinnan är hans ex Susanne som han var tillsammans med i över 40 år. I ett decennium bodde de här i lägenheten.

–Hon låg på den sidan och jag på den, säger han och pekar på sängen och här hade jag mitt akvarium med fiskar som jag fått göra mig av med nu, säger han.

Uffe och Susanne reste gärna, och helst till Grekland. Deras favoritö var Kos, och närheten till Turkiet därifrån.

–Jag jobbade på SKF där jag var operatör. Jag gick i pension när jag var 62 för att vi skulle ut och resa mer, men så blev det aldrig. Jag tappade mycket i pension på grund av det.

På ett annat foto syns en bebis. Det är deras son Richard.

Ett paket kalaspuffar står framme på köksbänken och Uffe förklarar att det är anledningen till varför han kallas ”Uffepuffe”. Kärleken till puffarna har funnits länge och de äts helst med mjölk.

–Vill ni ha glass förresten, frågar han.

Varannan dag åter han vaniljglass med pressad citron och apelsin, kombinationen av det syrliga och söta är en favorit. I frysen ligger utöver glass några portionsrätter och polarbröd. Han brukar köpa när det är bra pris. Och i kylan finns bruna bönor, blodpudding och stark senap.

–Jag vågar inte ha för mycket i kylan just nu, vill inte behöva slänga mat.

Sedan Uffe blev ensam för fem år sedan har han blivit bättre på att laga mat. Äter gärna fisk, lax och makrill som är två favoriter och till fisken blir det ofta potatis, ärtor eller morötter.

–Det ska alltid finnas grönt på tallriken och i fisken, som är nyttigare än kött, finns det mycket omega-3-fetter.

Hur ska du göra med maten när du blir hemlös?

–Jag har tänkt skaffa en mikro så att jag kan värma mat själv. Jag tänker att jag ska ha ett gömställe där jag kan ställa den. Det finns ju eluttag lite överallt, säger han.

Vad hände egentligen, varför ska du vråkas?

–Allt började med det där rånet, säger Uffe.

Det var den 4 april förra året då en nedåtgående spiral inleddes. Han blev bestulen på sina värdesaker och råarna lyckades handla på systemet och ta ut pengar innan Uffe kunde spärra sitt kort. Några ungdomar i Nordstan hjälpte honom att ringa banken och därefter

gick Uffe till polisstationen för att göra en anmälan. Polisen skjutsade sedan hem Uffe till lägenheten i Jonsered, men nycklarna var ju borta. Att få hjälp av en nyckeljour under helgtid innebar en kostnad på flera tusenlappar och att få nya nycklar var inte heller gratis. Månadens ekonomi blev svår att få ihop och Uffe frågade hyresvärden om en avbetalningsplan för att kunna betala hyran nästa månad.

–Jag behövde överleva och bad om en tillfällig lösning, men de ville inte hjälpa mig. Nu kommer jag att kosta Partille kommun mer än om de hade kunnat stötta mig där och då. Jag blev så sur över att de inte ville hjälpa mig... att jag vägrade betala hyran och nu har allt slagit tillbaka på mig, säger han.

Det ena ledde till det andra och nu ligger papprena som gäller vräkningen på bordet framför oss. Om en månad ska han ha lämnat lägenheten.

–Jag kommer aldrig att få en lägenhet igen. Jag är liksom stämplad av Kronofogden. Men jag ser väl inte knäckt ut? säger Uffe och fortsätter:

–Jag är mig själv fortfarande. Min mamma lärde mig att pengar och prylar inte är det viktigaste. Det är att må bra. Hon dog i maj 1999, klockan tre på dagen. Jag glömmar aldrig henne.

UFFE GÅR TILL BALKONGEN för att öppna dörren och släppa in lite luft. Det känns att kylan är på ingång. Ena växten som står där är nästan lika hög som han själv, och det är hans Gais-planta. Till en början förstär jag

inte vad han menar, men vissa av löven har målats med en svart tuschpenna. Växten är grön och svart. Uffe är onekligen ett fan, och går på alla matcher han kan. Gais sponsrar Faktumförsäljarna med biljetter till hemmamatcherna. Tecken på passionen för laget är synliga lite överallt i hemmet. Det finns, utöver plantan, tygpatches, flaggor, kläder... Ändå har Uffe gett bort en hel del, berättar han. Igår vann laget en viktig match. Den som tog dem till Europaspel. Matchen i sig var inte särskilt underhållande, men resultatet går till historien, förklarar Uffe. Gårdagen är anledningen till att han är nyvaken trots att klockan är två ... Han blev kvar och firade på ”Stallet” där han bjöds på öl efter öl. Vanligtvis brukar han bada i Sävån när Gais vunnit, bevis på detta syns emellanåt på hans Facebooksida ”Uffe-puffes Gaisgrupp” där över trehundra personer följer honom.

Gaiskärleken har han en gammal barn-domsvän att tacka för. Vänner tog med honom på en match när han var runt tio år. Ett derby, de spelade mot IFK och vann. Uffe minns stämningen och de gröna fyrverkerierna som avfyrades när bollen sattes i mål. Sedan dess har han varit fast. Nu när de ska spela söderut framöver hoppas han kunna åka ner i Europa för att se dem vinna.

BLAND SAKERNA HAN SKA spara finns en yxa som han tänker använda när han behöver sova i skogen. Tanken är att hugga ner några grenar och lägga som ”madrass”.

–Jag har också beställt en sovsäck som ska tåla minus 20 grader för jag är lite rädd för kylan. Men jag sover helst i naturen istället för på boenden med massa olika människor. Det gör mig stressad.

Hygien är viktigt för Uffe, och på toaletter med speglar tror han att skägget ska kunna tas omhand.

–Jag vill inte att det ska synas utåt att jag är hemlös. Så jag ska sköta mig. Bekväma grejer som jag tar för givet kommer jag aldrig att få tillbaka. Just nu är det svårt att veta vad det kommer att vara, vi får se, säger han.

VI LÄMNAR LÄGENHETEN och Uffe tar oss till en plats han planerar att kanske bo på framöver. Det är en rätt snårig väg och halt, men det doftar gott, tycker Uffe. Han brukade promenera mycket här förr i tiden när han hade hund. I dag har han ingen, men passar gärna andras.

–Ursäkta, jag är lite trött i dag, säger Uffe när backen blir brantare och hans steg långsammare.

Vi tar en paus, andas lite. Han vill visa oss granarna han tror skulle kunna vara ett bra skydd mot väta och vind. Till slut tar Katarina honom i handen, och jag puttar på bakifrån. Det hela slutar med att Uffe kryper på alla fyra för att komma högre upp i skogen. Efter ett tag beslutar vi oss för att inte gå längre. Uffe lutar sig mot en vacker ek och vilar en stund.

–Jag tar nog tillbaka det där med att sova här. Jag kommer inte att orka ta mig upp hit, säger Uffe.

När det är som mest snö ute vill Uffe visa oss var han har gömt alla sina tillhörigheter, mitt i en rondell på en avfart till motorvägen. Uffe gräver upp både en fryst öl och en Gais-tröja han saknat. Han blir glad för båda.

1 DECEMBER, 2025 – FAKTUM

–Jag är fri! säger Uffe.

Det är första dagen utan en plats att kalla hem. I månader har han levt i ovisshet. Ska han bli vräkt eller få stanna? Nu slipper han jobbiga samtal och oönskad post i brevlådan.

Över en kaffe och en bit tårta från Chapmans konditori (de skänker alltid gårdagens godsaker till försäljarna) snackar han med kollegan och Faktumförsäljaren Jocke om potentiella boenden. Jocke berättar om ett rum i huset där han bor som kostar 4 700 kronor i månaden. Det tycker Uffe är för dyrt i förhållande till hans pension. Han har haft en stor tvåa med balkong, tvättmaskin och torktumlare som han inklusive el och varmvatten betalade 9 700 kronor för i månaden. Och han hade bostadstillägg, vilket man kan få som pensionär med låg pension för att kunna bo kvar i sin bostad när pensionsåldern är nådd. Men nu när han inte har ett hyreskontrakt längre är det borttaget.

Uffe berättar om ett gömställe i en skogsdunge där han lämnat några svarta sopsäckar med saker han vill spara.

I handen håller han en kasse där han bär det som håller hygien i schack och magen glad. Här finns tandborste, tandkräm, rakhyvel och handduk. En väckarklocka, gaffel och mugg. Pepparkakor, vörtbröd, leverpastej och makrill i tomatås.

–Jag skulle inte kunna leva så, säger Jocke och berättar för Uffe om förmånen Faktumförsäljarna har på Valhallabadet. Att de kan duscha och basta där gratis. Det har Uffe hört talas om, men aldrig utnyttjat. Än.

Var ska du sova i natt?

–Ja, du det blir spännande. Jag har mina ställen. Men i värsta fall kanske det blir i förrådet. Jag har sparat min blipp så att jag kan ta mig in där.

–Hallå eller! säger Jocke.

2 DECEMBER, 2025 — FAKTUM

- Tänk, nu bor jag inte i en lägenhet längre, utan jag bor i hela Jonsered! I natt sov han i cykelrummet där hans cykel står kvar. Uffe berättar att det var svinkallt och om oron för att grannar skulle komma in.
- Visst ser jag väl ändå hyfsat pigg ut? Jag kommer aldrig att få en egen lägenhet igen. Det är kört för mig, säger han och blir tyst en stund.
- Jag väntar ett år och ser om jag överlever. Jag klantade mig när jag inte betalade hyran och i slutändan var det mig det gick ut över.

19 DECEMBER, 2025 — FAKTUM

Jag hör ett halloj och tittar bak. Där sitter Uffe på en bänk utanför Faktum och väntar på att vi ska öppna efter lunchstängningen.

– Nu blev jag hemlös i dag igen, säger han och framför honom står kassen med det mest nödvändiga.

I natt sov Uffe sin sista godkända natt på Frälsningsarmens boende, Lilla Bommen. Han kommer att sakna dem han lärt känna där under de senaste två veckorna. Han hade hoppats på att få stanna över jul, eller kanske nyår. Men så blir det inte.

Uffe har just ätit lunch på Max. En kvinna kom fram och bjöd honom på två burgare, bara så där, berättar han.

– Hon såg väl att jag var hemlös, säger han.

Var han ska sova kommande natt är oklart. Socialjouren Göteborg har sagt att han får lösa boende själv, typ checka in på vandrarhem.

Eftersom ekonomiskt bistånd är tänkt som en sista utväg måste Uffe

först använda upp sina egna pengar. Därefter kontrolleras kontoutdrag för att säkerställa att det inte finns några besparingar kvar. Först när han inte längre kan försörja sig själv kan han ha rätt till stöd från socialtjänsten.

Men då sover Uffe hellre utomhus, eller hittar en annan lösning. Han förstår inte hur han ska kunna köpa mat och överleva om han blir helt barskrapad.

Helst skulle Uffe vilja hitta boende på egen hand för att slippa soc, men det är inte det lättaste. Inte för en kostnad som känns rimlig, säger han. En bekant har en kolonilott som kanske skulle kunna vara något, berättar Uffe, som också har hört om ett rum i ett kollektiv i Örgryte.

– I natt får jag nog åka till Jonsered och sova i förrådet på kuddar jag klätt i svarta sopsäckar. Det ska nog lösa sig, säger han innan han lämnar Chapmans torg med den ständiga kassen i handen. ►

Har träffat min goa son RICHARD och mina tre barnbarn. RICHARD kommer att hjälpa mig med boende. Alltså ett rum att hyra. Han betalade mitt boende på hotellet vid Heden. Heter Nya Alle'n Ligger bakom katolska kyrkan vid Heden. Lite komiskt pågrund av att jag är KATOLIK

9 DECEMBER, 2025 — FAKTUM

– Jag var hos socialtjänsten i Partille och de beviljade att jag får vara på Frälsningsarmen, Lilla Bommen, tills på måndag. Jag förklarade för dem att det är väldigt stressande att inte veta hur länge jag kan få stanna. Tänk om de kunde ge mig till årsskiftet?

På mobilen visar han upp sitt rum som har en enkelsäng och ett stort fönster.

– Vet du, jag fick fel nyckel och gick in i fel rum. Vissa som bor på just den våningen är kriminella. Tänk om någon av dem hade varit där? På min våning är det främst alkisar, som jag, och hemlösa.

Varje dag serveras de boende tre mål mat, samt en kvällsmacka.

– Min mamma ligger nästan i lä på den maten. Det är sån lyx!

Nu sitter jag och laddar mobilen vid centralen. Snart åker jag till Jonsered. Först kolla om mina kassar som gömda finns kvar. Sen kolla min post. Sen sover jag återigen i förrådet. Ännu svårare mellan dagarna att få ett rum permanent. Har också varit vid socialjouren i Göteborg. Blev NADA.

Kanske vänder det helvete jag har upplevt sen april månad 2025
Tills nu
Har sovit under stora granar runtomkring Jonsered
Har sovit många gånger i förrådet Stårteredsvägen.
Har inte sovit ibland på tre dygn.
Har varit väldigt nära att frysa ihjäl.
Kanske min skyddsängel och min tro har hjälpt mig.
Jag är KATOLIK
Gick utbildning vid KATOLSKA KYRKAN HEDEN
Att bli katolik i Sverige om man inte är född katolik.
Måste man gå utbildning.
Tar två år.
Det var munkarna i Jonsered Som rådde det.

12 JANUARI, 2026 — FAKTUM

Det är minusgrader ute, spår av snön som föll i början av året ligger kvar och Uffe letar fortfarande efter ett permanent boende.

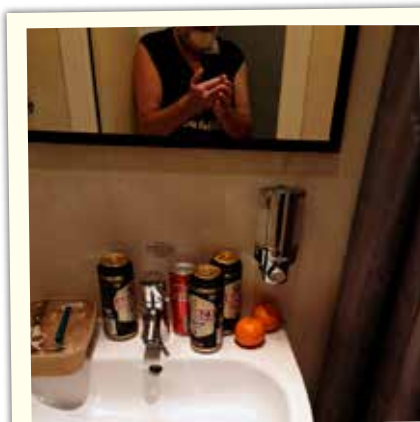
– Jag vill inte betala mer än fyra till sex tusen i månaden. Jag måste ju kunna betala annat också, min mobil och sånt. Min son har hjälpt mig mycket nu under jul och nyår. Jag är så tacksam! Jag har fått bo på hostel och hotell, säger han.

Plötsligt säger han ”har ni sett mina fötter?” Vi svarar nej, och Uffe snörar av sig kängorna som han bär utan strumpor. Det visar sig att han fått köldskador av senaste veckornas kyla, och strumpor får det bara att klia än mer, säger han. Ett mörker stiger upp över smalbenen och det ser inte bra ut. Vi råder honom att omgående gå till Hemlösas vårdcentral eller till Göteborgs Stadsmissions hälsocentral.

15 JANUARI, 2026 — FAKTUM

Hemlösas vårdcentral hjälpte honom. Uffe fick en salva som har dämpat klådan och ett läkarbesök är inbokat i dagarna. Allt är gratis.

Det är torsdag och på måndag kommer pensionen. Då ska han lägga pengarna på att se till att få tak över huvudet en period. För värmen och sömnens skull ska han checka in på Linné Hostel. Tanken är att tömma sitt konto och spara alla kvitton. Han har insett att det är enda sättet av via socialtjänsten få hjälp att hitta ett nytt hem.

Sen åkte jag till Vahlallabadet
Sen till Nordstan
Fick sålt en faktum.
Imorgon åker återigen till Vahlallabadet.
Sen återigen arbeta.
Sälja faktum tidningar.

När Uffes sambo lämnade honom nådde han botten, drack mer än någonsin och höll sig inomhus. Till slut tog han sig ut ur lägenheten och gick förbi Franciskusgården i Jonsered. Han blev bjuden på frukost och fick frågan ”hur har du det?” Där någonstans började resan mot katolicismen.

23 JANUARI, 2026

Klockan är strax efter ett när Uffe kommer gående med en påse i vardera hand.

– Det blir Valhalla i eftermiddag, säger han och håller upp en röd plastpåse innehållande badbyxor, tvål och handduk.

– Jag har tänkt på det så länge, men nu ska det bli av, säger han.

I den andra påsen har han de saker som varit hans följeslagare under tiden som hemlös.

– Jag glömde mitt paket Lingongrova som jag alltid har, säger han och skrattar:

– I artikeln om mig får du skriva: Han glömde det viktigaste för att överleva – mat.

Under senaste veckorna har Uffe som sagt sparat kvitton på allt. Boende, mat, hygienartiklar och kläder. Han kommer att bli nollad ekonomiskt.

– Jag har alltid varit glad, även när jag haft det som sämst. Det är inte synd om mig.

Framför kameran pussar han ut i intet.

– Mer pussar och färre krig, säger Uffe och berättar om en kvinna som han träffade när han sålde Faktum häromdagen. De hade pratat om livet och haft ett fint samtal, och otroligt nog visade det sig att hon också är ett Gaisfan. Mötet ledde till att kvinnan fick Uffes kontaktuppgifter, och han fick en puss. Som han lever lite på än, och hoppas att hon ska höra av sig.

Vi skiljs åt och Uffe säger det han så ofta gör:

– Ha det götti gött gött! ●

Lina Ekdahl

FÖDD: 1964

BOR: Göteborg

GÖR: Poet och aktuell med diktsamlingen

Först av allt är gästfriheten.

! Inspireras ofta av olika typer av instruktions- och handböcker. Omslaget på hennes första diktsamling föreställer instruktionsboken till en Electrolux-ugn.

! Rekommenderar att läsa dikter högt för att känna dess rytm och upptäcka nya spännande ord.

! Arbetar med att ta fram årets "brunnslockspoet". Ett initiativ där en poet får i uppdrag att skriva en dikt på temat regn som sen gjuts in i brunnslock som läggs ut i staden.

Poeten Lina Ekdahl om gästfrihet:

"Har man skyldigheter som gäst?"

Genom ett tillgängligt språk och med inslag av humor ger sig Lina Ekdahl i sin senaste diktsamling på att fånga essensen av det något svårdefinierade ordet gästfrihet.

Varför just gästfrihet?

– Jag började fundera på ordet och det är så fint. Det första jag tänkte på var att välkomna en gäst på något sätt, ett gästfritt hem och så vidare. Men sen slog det mig att det väl också betyder att gästen ska vara fri. Eller? Ja, så jag började tänka på gästfrihet på olika sätt. På hur Sverige utvecklats till ett land som nu vill att människor åker hem till sig och att vi tror att vi räddar oss själva genom att stänga ute människor.

När har du själv varit gästvänlig?

– Jag säger att jag tycker att Sverige ska släppa in fler människor, inte skicka hem personer och ta hand om sina invånare. Men när det kommer till mig själv, hur beredd är jag att exempelvis avbrytas för att någon kommer eller behöver något? Det finns en filosof som heter Jacques Derrida, och nu är det fritt citerat, men han säger bland annat att den största gesten av gästfrihet är att låta sig avbrytas. Jag tror på det och tycker inte att jag är så dålig på det. Jag blir ofta glad av att avbrytas.

Vad tänker du på när du hör ordet gästfrihet?

– Att välkomna gästen. Men också på det där kring hur fri får gästen vara. Har man skyldigheter? Har man kanske till och med rättigheter? Jag tycker att hela den grejen är spännande.

Hur har du upplevt gästfrihet i andra delar av världen?

– Jag upplever nog att vi är ganska stängda i Sverige. Vi vill gärna ha vårt

och se över vår egen gård. I många länder som jag varit i har jag upplevt att det inte är så viktigt, att det finns andra saker som är viktigare. Men det är svårt för gästfrihet kan vara så mycket. Det är inte bara att öppna sin dörr utan också en generös stämning på något sätt. Det handlar boken ganska mycket om, att vara gästfri utan att ha så mycket åsikter.

Har du något specifikt minne av gästfrihet?

– Jag minns när vi skulle läsa dikter i Arbil, Irak, och blev fast där. Vi fick bo hos en familj som hade ett tillfälligt hem och de två systerarna lånade ut sitt rum till mig med den finaste sängen. Själva sov de på soffan. Det gick inte att säga att jag kunde sova på soffan och att de såklart skulle sova i sin säng. Det var utom all diskussion. Vid flera tillfällen i andra länder har jag upplevt att människor som nästan inte har någonting, har otroligt stor gästfrihet. Det är intressant.

"Vid flera tillfällen i andra länder har jag upplevt att människor som nästan inte har någonting, har otroligt stor gästfrihet. Det är intressant."

Hur började du skriva poesi?

– Jag började skriva när jag var väldigt ung. Jag var inte alls bra i skolan och stävade illa. Men jag var arg på det mesta och skrev om det. När man inte är så bra på att skriva och har svårt att få till meningarna, då är poesin fantastisk. I poesin finns många kvalitéer, det handlar inte om att det ska vara snyggt, fint och rätt. Att skriva poesi är något annat. Alla kan lyckas med en dikt.

Kan alla ta till sig poesi?

– Ja, det tror jag absolut, utan tvekan. Däremot kan det vara så att man av någon anledning fått för sig att man inte kan det. Man måste inte försöka förstå vad poeten menar eller vad en dikt säger, utan mer ta till sig det rent kroppsligt.

Varför tror du många uppfattar poesi som något svårt?

– Egentligen är det konstigt för jag menar lätttexter, till exempel, är också en form av poesi. Det finns ingen i dag som säger att lätttexter skulle vara svåra att förstå. Jag tror att det finns en konstig föreställning om att man måste förstå. Därför tycker jag att poesin ska ut mer. Ut på gatorna, i världen, i dagstidningarna och att poesin ska vara en del av samhället.

Du skriver väldigt tillgängligt, hur kommer det sig?

– Det är nog mer att jag är lite sån tror jag, jag är lite som mina dikter. Jag kan inte säga att jag är tillgänglig, det låter inte klokt. Mer att jag försöker och vågar tro på det jag skriver och sättet jag skriver på. Jag kan inget annat och försöker tänka att det är gott så.

Du använder ofta humor i dina texter, hur blev det så?

– Humorn är väldigt viktig för mig. Jag tänker aldrig att jag ska skriva en rolig dikt. Aldrig. Och jag tror att det skulle vara hemskt om jag började göra det. Humorn kommer oftast ganska plötsligt när jag skriver. Lasse Åberg har ett bra citat, han sa en gång: "Det värsta med humor är att folk tror att jag skojar." Det tycker jag är bra. Men jag är också ganska allvarlig i mina dikter skulle jag vilja säga, jag tycker att gränslandet mellan humor och allvar är spännande.

Vad händer framöver?

– Jag jobbar med alla möjliga saker just nu. Jag skriver för körer och i framtiden hoppas jag skriva mer poesi förstås. Men det tar alltid ett tag när en bok har kommit. Nu när jag ska ut och läsa och prata om boken behöver jag bara få vara i den. ●

TEXT EDWIN NYBERG

Från patient till kollega

De har egna erfarenheter av psykisk sjukdom, beroende, tvångsvård och långvarigt utanförskap. Nu stöttar de andra med samma sårbarhet. Peer support handlar om att bli mött av någon som förstår – utan att behöva förklara allt från början.

TEXT LOTTA ENGELBREKTSON FOTO EMIL MALMBORG

Mio arbetar som peer support på en slutenvårdsavdelning i psykiatri. "Jag vill komma till användning. Men i grunden finns en förhoppning om att kunna förändra psykiatri."

NÄR MIO ANLÄNDER till sin arbetsplats på en slutenvårdsavdelning i psykiatri kommer hen tomhändert. Hen har inga journaler, ingen behandlingsplan eller några krav på progression. Istället kan Mio föreslå en promenad eller en kopp kaffe, kanske en avstickare till sjukhusbiblioteket.

– Ibland är det första mötet med patienten helt odramatiskt. Vi pratar om musik, om vädret, om hur det är att vara inlåst. Men ganska snabbt kommer de större frågorna.

På mottagningen för LARO, läkemedelsassisterad rehabilitering vid opiodberoende, finns Helena. Hon är varken läkare, sjuksköterska eller psykolog – hon är bara Helena.

Skylden på bröstet annonserar tydligt att hon är peer support och att hon inte har mandat att dela ut några mediciner.

– När jag började möttes jag av mycket misstänksamhet från patienterna och jag fick jobba hårt för att vinna deras förtroende. Nu har de insett att jag faktiskt själv har varit där och förstår vad de går igenom, säger hon.

Peer, som står för "Personlig egen erfarenhet resurs", är inget nytt påfund. Utomlands, särskilt i Australien och Nya Zeeland, har professionella kamratstödjare

Helena arbetar som peer support på mottagningen för LARO, läkemedelsassisterad rehabilitering vid opiodberoende.

99

Jag fick jobba hårt för att vinna deras förtroende. Nu har de insett att jag faktiskt själv har varit där och förstår vad de går igenom.

Helena, peer support på LARO-mottagning

använts sedan början av 1990-talet. I Sverige är peer support däremot ett nyare inslag inom psykiatri.

Region Skåne är pionjärer. Landets allra första peer support inom psykiatri anställdes i Trelleborg av verksamhetsutvecklaren Per Granvik 2014. Då hade han länge saknat personer med egna erfarenheter av psykisk ohälsa inom vården.

– Min brist är att jag aldrig kan säga till min patient att jag vet hur du känner dig. Även om jag har läst allt som finns om psykiatriska tillstånd, delar jag inte erfarenheten, säger han.

I dag har fenomenet vuxit och det finns ett hundratal professionella kamratstödjare utspridda över kommunerna och regionerna. Ändå behåller Skåne sin plats i täten. I Malmö och Trelleborg jobbar nästan en fjärdedel av landets samtliga peer supporters.

– Numera föreläser vi för polisen, skolan och vården. På senare år har vi även fått in en fot på psykologutbildningen, säger Per Granvik nöjt.

DEN BLEKA VINTERSOLEN på avdelningen för vuxenpsykiatri i Malmö har några av de anställda samlats vid ett bord i personalmatsalen för ett möte med Faktum. Kaffet från maskinen är blaskigt, men varmt, och samtalet är trevande.

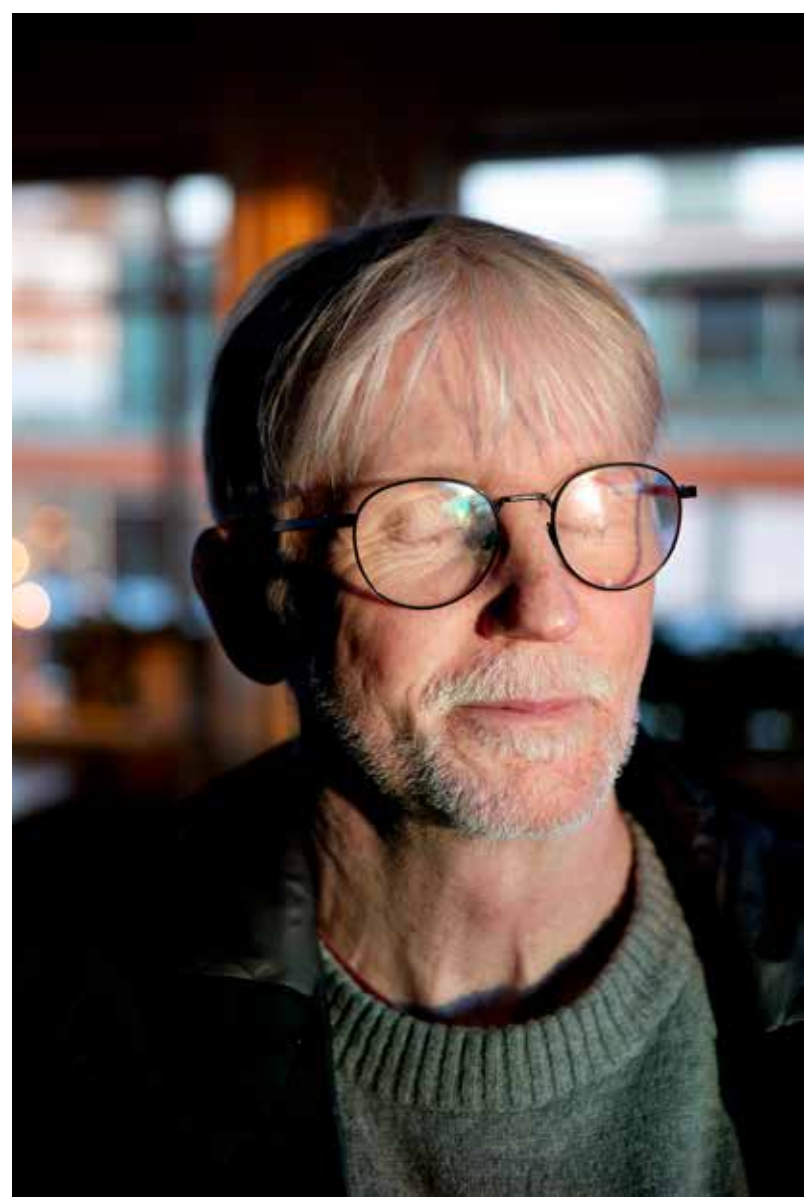
Trots att en peer supporter arbetar med sitt hjärta i handen varje dag, är det en annan sak att synas i en tidning. I dag ser de sig själva som "återhämtade" från sina trauman och vill styra berättelserna om sina liv.

– Vi vill inte prata om personliga erfarenheter och inte ha våra efternamn i tidningen, slår några av dem fast, redan efter fem minuter.

Men det räcker med att bara skrapa lite på ytan så skimtar helvetet fram. De samlade erfarenheterna runt bordet är en matta av utanförskap. Depressioner, självmordsförsök, tvångsvård, självmedicinering och den djupaste förtvivlan över att inte ha kunnat vara som andra och styra upp sin tillvaro.

Alla fem runt bordet har någon eller flera diagnoser. Bipolär sjukdom, autism, adhd, depression, ätstörningar, beroende... De har varit intagna i psykiatri frivilligt och med tvång, fått såväl rätt som fel mediciner och genomlevt oändligt många terapier.

Verksamhetsutvecklaren Per Granvik förklarar att det viktigaste när man börjar arbeta som peer support är att verkligen veta vad man har i sin ryggsäck.

Per Granvik, verksamhetsutvecklare i Region Skåne, anställde landets första peer support inom psykiatri 2014 i Trelleborg.

– Diagnoser som autism och adhd försvinner ju till exempel inte, därför måste man själv känna sig trygg i sin återhämtningsprocess, säger han.

För att överhuvudtaget komma så långt som till att tjänstgöra som peer support på en mottagning eller psykiatrisk avdelning krävs en utbildning, som anordnas av NSPH, Nationell samverkan för psykisk hälsa. Utbildningen är på fem veckor och vem som helst kan söka och bli antagen. Däremot finns det ingen garanti för att bli anställd efteråt.

– Det är viktigt att NSPH, som är en brukarorganisation, har ansvar för utbildningen och driver yrkesutvecklingen. Men generellt är det regionen som står för anställningen, säger Per Granvik.

I Region Skåne är peer support fortfarande till stor del projektfinansierat och många av tjänsterna är tidsbegränsade och kopplade till lönebidrag. En handfull enhetschefer på sjukhusen har dock insett värdet av peer support och etablerat särskilda tjänster på avdelningarna.

– Det är ju mitt mål, att en peer support ska vara en

Carolín har precis avslutat sin utbildning genom NSPH och arbetar nu som peer support.

Loes har arbetat som peer support i över tio år trots att hon fortfarande är under behandling för autism och bipolär sjukdom.

självklar del av arbetsteamet. Jag har haft stort mandat att driva de här frågorna och har jobbat hårt med att sälja in konceptet till cheferna, säger Per Granvik.

Fram till nu har det saknats forskning om hur effektiv metoden med peer support egentligen är. Men det kan komma att förändras. En helt ny studie – finansierad av Forte – har precis dragit igång, ledd av Elisabeth Argentzell, docent i arbetsterapi vid Lunds universitet.

För första gången i Sverige ska forskarna göra ett försök att mäta peer support med en randomiserad kontrollerad metod (RCT) – det som inom forskning oftast ses som det starkaste sättet att avgöra om en insats verkligen fungerar.

– Vi vill inte bara beskriva vad peer supporters gör, utan förstå vilken effekt det har när det görs på ett strukturerat sätt. Nu testar vi en kärninsats, med en peer support-ledd studiecirkel baserad på återhämtning, berättar Elisabeth Argentzell.

Peer support är inget nytt för Elisabeth Argentzell. Hon har följt området internationellt och studerat hur metoden används i länder som Australien och Nya Zeeland. När företeelsen började etableras i svensk psykiatri anlätades hon för att utvärdera Region Skånes satsning på

” Jag var en vilsen själ, men peer supporten såg mig för den jag var.

Carolín, peer support

peer support som yrkesroll. Utvärderingen, som gjordes för åtta år sedan, byggde på djupintervjuer med patienter som mött peer supporters i sin behandling.

– De vittnade om social samhörighet och om vilket hopp mötena hade väckt. Att träffa någon med liknande erfarenheter hade minskat stigmat och deras ångest och depression, säger hon.

Internationell forskning pekar på att peer support kan vara ett värdefullt komplement till traditionella stödinsatser, men resultaten är ofta baserade på kvalitativ forskning eller mindre systematiska uppföljningar.

Med RCT-studien hoppas forskarna därför kunna ge vården och beslutsfattare tydligare bevis på vad peer support faktiskt kan bidra med.

– Vi vill bygga evidensen för insatsen inom psykiatrisk verksamhet. Det handlar inte om att ersätta professionell vård, utan om att tydliggöra hur peer support kan användas på ett meningsfullt sätt, säger Elisabeth Argentzell.

VID FIKABORDET PÅ vuxenpsykiatri i Malmö har Carolín suttit tyst och lyssnat på de andra. Hon är ny inom yrket och har precis avslutat sin utbildning genom NSPH. Just nu går hon parallellt med Mio på en vårdavdelning, men hon har redan fått en egen placering inom öppenpsykiatri.

Carolín berättar om sitt första möte med en peer support, när hon själv var inskriven i den psykiatriska dagvården i Trelleborg.

– Det förändrade allt för mig. Jag var en vilsen själ, men peer supporten såg mig för den jag var. Han kom inte med några pekpinnar eller mediciner, utan var bara närvarande på ett sätt jag inte stött på tidigare, säger hon.

Carolín har kämpat med djupa depressioner sedan tidiga tonåren. Hon misstänkte själv att hon hade adhd, men diagnosticerades med ådstörning och posttraumatisk stress. De första maniska perioderna dök upp i tjugooårsåldern.

– Under mina skov klarade jag inte av vad som förväntades av mig, vilket fick tragiska konsekvenser för mina relationer och min ekonomi. På pappret var jag frisk, men jag mådde verkligen inte bra, berättar hon.

Till slut blev depressionen så pass allvarlig att Carolín inte längre kom upp ur sängen. Hon drabbades av apati och låg som förstenad med tårarna rinnande. Upplevelsen av att inte kunna röra sin kropp var det enda som hindrade henne från att avsluta sitt liv.

– Det tog två månader innan jag fick en tid på vårdcentralen och därefter en remiss till psykiatri. Där fick jag slutligen diagnosen bipolär sjukdom.

Peer supporters samlade i personalmatsalen på vuxenpsykiatri i Malmö. Här blandas tunga erfarenheter med lågmälda skratt. Ett arbetsmöte där livsöden blir verktyg istället för bagage.

Precis som de övriga peer supporterna drivs Carolín av en önskan att använda sina personliga erfarenheter för att kunna stötta andra på vägen mot återhämtning. Ordet tillfrisknande är förbjudet i sammanhanget, eftersom ingen blir ”frisk” från psykiatriska diagnoser och utanförskap.

Loes har diagnoserna autism och bipolär sjukdom. Trots att hon fortfarande är under behandling har hon arbetat som peer support i över tio år. Numera har hon lämnat det praktiska arbetet och jobbar deltid för kunskapscentret för peer support i regionen. Hon är dessutom en flitig föreläsare och projektledare.

– Men jag har fem års sjukskrivning bakom mig och min arbetsförmåga är nedsatt med femtio procent, berättar hon.

Att arbeta som peer support innebär en balansgång. Uppdraget är att inte reduceras till sin egen sjukdom,

Duke William arbetar som verksamhetsutvecklare i Region Skånes stab.

men samtidigt använda sina erfarenheter för att skapa förändring för andra. Peer supporters har ofta mycket olika bakgrunder. En del kommer från kreativa yrken, andra har haft fasta anställningar eller har staplat högskolepoäng. Gemensamt är att mycket har hållits ihop på ytan, ofta med stor ansträngning, tills det till slut inte går längre.

För Duke William, med bakgrund inom musik- och mediebranschen, var det en destruktiv relation som blev vändpunkten.

– Jag arbetade heltid och det gick bra för mig.

Samtidigt hade jag klippkort till psykiatri, säger han.

Duke William berättar om sin uppväxt i en dysfunktionell familj med våld och barnfattigdom. Han ansågs ofta som lite ”egen” av sin omgivning, vilket ledde till mobbning i skolan. Först i vuxen ålder har han fått diagnoserna adhd och autism.

– Mitt sista suicidförsök var 2011, därefter började jag på allvar att arbeta med mitt mående. Idag är jag verksamhetsutvecklare i vår stab, vilket visar hur långt vi kommit i Region Skåne, säger han.

Den gnutta ljus som strömmat in genom fönstret vid Möllevången börjar ge vika och alla peer supporters har delat med sig, mer eller mindre, av sina historier. Imorgon ska de återigen använda berättelserna i arbetet med andra inom psykiatri.

Mio kan jämföra upplevelser av tvång och bältesläggning, Helena kan diskutera vägar till drogfrihet.

– Jag vill komma till användning. Men i grunden finns en förhoppning om att kunna förändra psykiatri, säger Mio. ●

Peer support

■ Bygger på stöd mellan människor som själva har erfarenhet av psykisk ohälsa, socialt utanförskap eller beroende. Genom att dela sin återhämtningsresa kan peer supportrar bidra med igenkänning, hopp och praktisk vägledning.

■ I Sverige började peer support användas i psykiatri omkring 2013–2014. I dag finns cirka 130 yrkesverksamma peer supportrar, verksamma inom psykiatri, socialpsykiatri och beroendevård. Många har utbildats genom Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH).

■ Peer supportrar arbetar inte utifrån sin diagnos, utan använder erfarenheten som en professionell resurs inom tydliga ramar. Rollen kan minska stigma, öka delaktighet och stärka framtidstro – både för patienter och personal.

■ En pågående randomiserad kontrollerad studie (RCT) i Sverige undersöker nu peer supportens effekter inom psykiatrisk och social verksamhet, för att ge vården och beslutsfattare tydligare evidens.

■ NSPH är en samarbetsorganisation mellan patient-, brukar- och anhörigföreningar inom det psykiatriska området.

NÄR BER DU OM HJÄLP?

Leo Forslund
Jobbar på Samhall

– Om det är nåt jag inte vet, till exempel. Då brukar jag fråga mamma, ”vad ska jag göra med den här grejen?” Om jag är på jobbet frågar jag mina ledare, men privat frågar jag mamma för det mesta – eller min plastfarsa. Det är väl dem jag vänder mig mest till.
Vad kan det handla om då?
– Om mina kompisar frågar mig någonting kanske jag frågar mamma innan vad hon tycker jag ska göra – som råd. Om jag ska hjälpa dem eller om jag ska skita i det, typ.
Är det svårare att be om hjälp när det gäller känslor, om du eller någon annan är ledsen, än mer praktiska grejer?
– Ibland skulle jag säga att det är svårt. Men jag känner att det är många inom familjen jag kan prata om jobbiga saker med – som mamma och mormor. Generellt skulle jag säga att jag har lätt för att be om hjälp. Jag känner att jag har människor runt mig som jag har den tilliten till.

Sophie Cronholm
Distributionsansvarig Faktum

– Aldrig!
Varför inte?
– Jag frågar väldigt sällan om hjälp för jag gillar att utmana mig själv. Mitt motto är ”problem är till för att lösas”. Ofta löser jag mina egna eller andras problem, gör jag inte det kan jag fråga om hjälp. Det jag ber om hjälp med är väl att handla om jag inte skulle ha tid. Då får mina barn göra det.
Kommer du ihåg ett tillfälle när du bitt om hjälp?
– Inte bitt om hjälp direkt, men det finns saker jag ogärna gör. Om min andra hälft är hemma ber jag honom att rensa avloppet. Jag tycker att det är så himla äckligt. Men om han inte är hemma gör jag det själv.
Har du ångrat att du inte bitt mer om hjälp?
– Det tror jag inte. Men när jag tar mig vatten över huvudet brukar jag tänka ”att säga nej är att säga ja till sig själv”. Ibland kommer jag till en gräns där jag kör slut på mig själv i försök att hjälpa andra. Därför tycker jag att den sägningen är väldigt bra.

Jenny Jägerfeld
Psykolog och författare

– När saker är tunga att bära – rent fysiskt. Jag har en reumatisk sjukdom som gör mig väldigt svag i handlederna. Behöver jag ved från källaren ber jag min kompis att bära, till exempel. Det kan till och med vara att hålla upp te ur en tillbringare. Är något jobbigt psykiskt brukar jag prata med folk om det. Men då ber jag kanske inte om hjälp – mer att någon lyssnar.
När ångrar du att du inte bitt om hjälp?
– Alla gånger jag burit tungt fastän jag inte borde – för att sen få jätteont. Skrivandet är ju en del av mitt levebröd, så får jag svårt att skriva riskerar jag min inkomst.
Varför har somliga svårare än andra att be om hjälp?
– Det ligger nog mycket i vilken idé man har om hur mycket man ska klara på egen hand. Män har generellt svårare att be om hjälp – det finns en utbredd norm om att man ska klara sig själv, att be om hjälp förknippas med svaghet. Det kan också handla om att man inte vill stå i skuld. Ber man om hjälp upplever många att man måste återgälda det. Anknytning och tidigare erfarenheter spelar också in, har man nära relationer till folk som vet hur man har det kan det kännas lättare.

av Redaktionen

Med hjälp av Guds hand

Diego Maradonas mål i kvartsfinalen mot England 1986 kan vara ett av de mest kontroversiella fotbollsmål som någonsin gjorts. Med hjälp av handen lyfter argentinarerna bollen över Englands målvakt Peter Shilton. Målet godkänns och i en intervju efter matchen ger Maradona upphov till det kända citatet ”Lite med huvudet och lite med Guds hand”.

Hjälp till!

1865 grundades Svenska Röda Korset och är en av Sveriges äldsta hjälporganisationer. Sedan dess har antalet organisationer fortsatt att öka. Ändamålen kan skilja sig åt men syftet är detsamma, att hjälpa andra. Här är några:

- Cancerfonden
- Läkare Utan Gränser
- UNICEF Sverige
- Frälsningsarmén
- Hjärt-Lungfonden

Vill du hjälpa Faktumförsäljarna kan du swisha en gåva till vår försäljarfond!
Swish: 123 039 97 17.

Topplistan: Vad ber vi ChatGPT om hjälp med

1. Teknik. AI och programmering (30 procent). Frågor om hur AI kan användas i jobbet, till exempel.
2. Studier och karriär. (18 procent). Hjälp med att skriva CV:n och personliga brev; yrkes- och studievägledning, med mera.
3. Hälsa, psykologi och vardagsproblem (15 procent). Frågor om relationer, kommunikation, psykisk och fysisk (o)hälsa — som ”är det normalt att känna så här?”

URUGUAY

Lilla Uruguay sticker ut med stabil demokrati, små klyftor och nästan helt förnybar energi – trots fattigdom och växande sociala utmaningar.

FOTO: LEANDRO HERNANDEZ

Uruguay visar den upplysta vägen

Det är fullt möjligt för människan att välja en hållbar framtid. Det vet Uruguay, en liten stabil demokrati som är bra på att fatta parlamentariska beslut – och världsbäst på grön el.

TEXT OCH FOTO MALIN CLAUSSEN

DET LILLA LANDET, inklämt mellan jättarna Brasilien och Argentina, kallas ibland för ”Sydamerikas Schweiz”. Det kan te sig märkligt, eftersom det med europeiska mått mätt ändå är ett ganska fattigt land. Med nyss fyllda 200 år som egen nation utmärker sig Uruguay som stabil demokrati och välfärdsstat med de lägsta klassklyftorna i Latinamerika och en kollektiv tanke om att landets resurser ska räcka till.

Med sina 3,4 miljoner invånare, varav 1,3 miljoner bor i huvudstaden Montevideo, har man som alla små nationer bättre förutsättningar att vara självförsörjande än stora folkrika länder. Men oavsett resurser krävs politisk enighet för

att genomföra hållbara reformer. I Uruguay har politiken sedan decennier, oavsett färg på ledartröjan, präglats av medborgerliga rättigheter och sociala frågor. Med undantag för en borgerlig regering som röstades bort efter en mandatperiod har landet letts av ett vänsterstyre sedan 2004. Vid senaste valet, i oktober 2024, blev före detta historielärararen Yamandu Orsi, företrädare för vänsterpartiet Broad Front, landets nya president. Uruguay, som världen i övrigt, ser en ökad polarisering mellan vänster och höger, men vad gäller hållbarhetsfrågor har man politiskt enats i flera parlamentariska starka beslut.

– Det går långsamt, men framåt, säger Ricardo Rey, som flyttade till Montevideo från Göteborg 1987.

Uruguay har sedan decennier tillbaka tagit hållbara politiska beslut för människa och miljö. I dag är den latinamerikanska nationen ett förebildande exempel.

Ambitionen att ta vara på landets resurser visar sig på många sätt i Uruguay. Den fullskaliga omställningen till grön el är uppenbar, men också sättet att värna djur och natur i det lilla. Sjölejon som får vila ostört på stränderna är en vanlig syn här.

”Att vår röst gentemot politikerna blivit starkare är viktigt och vi har lyckats få fram att bostad är en rättighet, och att människor som bor i fattiga områden inte gör det för att de är lata och oförmögna att arbeta”, säger Silvana Martinez, en samlade kraft i bosättningen Nuevo Comienzo.

Ricardo Rey, född i Montevideo 1966, delvis uppvuxen i Göteborg och återvändare i 20-årsåldern.

”Här utrymmer man under en sommarvecka varje år Utbildningsministeriet och upplåter huset till ett sommarkollo för barn från mindre bemedlade familjer.

– Då kändes det som att göra en resa bakåt i tiden. Jag tyckte allt var femtio år efter här. Men i dag kan jag se att Uruguay genomfört många sociala förbättringar. Det görs mycket, även i det lilla, säger han och pekar på en stor byggnad längs huvudstadens paradgata med stranden och Rio de la Platas mynning framför. Där huserar utbildningsministeriet.
– Här utrymmer man under en sommarvecka varje år och upplåter huset till ett sommarkollo för barn från mindre bemedlade familjer, berättar Ricardo Rey.
Staten står för transporten och

seglingsklubben nere vid stranden står för kajaker och instruktörer och all verksamhet runt kollot drivs av volontärer. Som uppvuxen på Västkusten under 1980-talet ser Ricardo Rey en del likheter med det föreningssverige han en gång lämnade. Vad gäller grön omställning har dock Uruguay kört om hela världen.

LÄNGS DEN SYDÖSTRA kustremsan möter landets vidsträckta stränder Atlanten. Somrarna är varma, men här kan också vara kallt. Och till skillnad från de latinamerikanska länderna närmare ekvatorn räknar Uruguay fyra årstider. Väder och vind växlar, och det är just det som gjort landet bäst i världen på vattenkraft, vindkraft och solkraft, i nämnd ordning. I dag är Uruguay till 99,1 procent självförsörjande på grön el. Men allt föranleddes av en energikris.

2008 drabbades Uruguay av en så kallad perfekt storm, en kombination av flera saker, som ledde till att sårbarheten i att inte ha några fossila bränslereserver blottades. Vattenkraft var redan då en stor energikälla, landet har många stora floder, men beroende av väderfenomenet El Nino varierade vattenkraften stort år från år. Man såg en stadig ökning av importerat bränsle och behovet av andra komplement. 2010 skrevs därför ett flerpartsavtal för energiomställning till förnybara källor. En överenskomst mellan alla politiska partier i landet för de kommande 25 åren träffades och fem regeringar i rad har sedan dess följt samma politik. Avtalet innebär i korthet ett starkt statligt ledarskap i ett offentligt-privat partnerskap där huvuddelen av investeringarna kommer från den privata sektorn. För sex miljarder

dollar, då motsvarande tolv procent av Uruguays BNP, fick man till den förändring som nu gjort landet självförsörjande. Framför allt genom utbyggnad av vindkraft. Avtalet säger vidare att de privata företagen är skyldiga att sälja el till det statliga eldistributionsföretaget UTE, som i sin tur skrivit under på att köpa all lokalt producerad el i minst 20 år. Inför omställningen gjordes också en grundlig reglering av hela elmarknaden för att skapa utrymme för ett nytt ekosystem. I dag försörjs invånarna i Uruguay med el genom en kombination av vattenkraft, (cirka 45 procent), vindkraft (30 procent) samt förbränning av biomassa och solenergi (25 procent). Vinsten är stor, inte bara för miljön. Kostnaderna för elproduktionen har halverats, från en dryg miljard dollar per år till cirka 600 miljoner dollar,

användaravgifterna har minskat med 20 procent och energiomställningen har dessutom skapat 50 000 nya jobb – och en ny exportvara: el. Som självförsörjande är Uruguay också immun mot effekter av händelser i andra delar av världen, som till exempel kriget i Ukraina. Miljöexperter ser att övergångsmodellen kan införas i vilket land som helst i världen. Skulle man välja att se Uruguay som en förebildande nation kan man då också titta på hur gemensamma beslut och kollektiva idéer påverkar i andra sammanhang.

ATT BO ÄR DYRT i Uruguay. Cirka hälften av inkomsten i ett normalt hushåll går till boendekostnaden. Det gör det svårt för unga människor att flytta hemifrån, svårt för familjer att spara ihop till husköp och,

precis som i Schweiz faktiskt, så hyr många här sina boenden. Inte sällan bor generationer ihop och hjälper varandra på det viset. Att lönerna, i landet som i decennier sökt minska klasskillnaderna, gått i otakt med hyresnivåerna har alltså fört med sig att det är svårt att vara självförsörjande som individ. Mänskliga rättigheter står högt på agendan i detta land, och att det kan vara verkningsfullt att leva som man lär visade president José ”Pepe” Mujica, under sina år vid makten (2010–2015). Känd som ”Världens fattigaste president” för sin enkla livsstil, då han skänkte bort 90 procent av sin lön och bodde kvar i sitt lilla hus på landet istället för att flytta in i presidentpalatset. Under hans regering inleddes kampen mot landets slumområden. För första gången utreddes hur hemlösheten såg ut och ett medvetet

Uruguay

Republik i sydöstra Sydamerika, gränsar till Argentina och Brasilien.
HUVUDSTAD: Montevideo.
FOLKMÄNGD: 3,4 miljoner.
Utropade sig som självständig stat år 1825 och firade alltså nyligen 200 år av eget styre. Stabil demokrati med en mörk historia av militärdiktatur (1973–1985). Under kolonialtiden skedde en utrotning av ursprungsbefolkningen vilket också präglade landet som befolkas av en jämförelsevis homogen grupp. I dag är Uruguay känt för sin sociala politik och förmåga att fatta parlamentariska beslut för ökad och hållbar välfärd.

”Här saknades dricksvatten och närmare 200 barn under fem år gick hungriga”, säger Silvana Martinez och visar runt i området som nu har både vatten och el och en organiserad barnbespisning där barnen kan äta sig mätta en gång om dagen.

” För ett år sedan arrangerade vi en stor demonstration för att få vatten indraget. Ett år senare lades grundstenen till detta.

arbete för att ersätta bristfälliga bosättningar med riktiga bostäder startade. Målet är inte nått, presidenter har sedan dess kommit och gått, men medvetenheten har ökat och förändringar skett.

Den 17 januari 2020 bildades, vad det förefaller, den sista ”favelan” i Uruguay, i utkanten av stadsdelen Santa Katarina i Montevideo. På en övergiven privat marktomt samlades hemlösa och började fördela små lotter emellan sig. Initialt försökte markägarna hindra dem med polisiär hjälp men massmedial uppmärksamhet resulterade istället i att bosättarna fick juridiskt stöd av en engagerad advokat. Det rättsliga har pågått i sex år, och fortfarande saknar de boende juridisk rätt till marken, men ansträngningarna att få bort dem har upphört. Därför vågar en del nu satsa lite mer på sina enkla husbyggen i området som fått namnet Nuevo Comienzo. Här bor sjuksköterskan Silvana Martinez och flera av hennes nu vuxna barn, samt barnbarn. Silvana flyttade hit när hon lämnade sin då alkoholiserade man som också misshandlade henne. Med sina döttrar övergav hon hus och hem

för att undgå en misär och som ensamstående, om än fulltidsarbetande sjuksköterska, var slumområdet hennes enda alternativ till tak över huvudet. Hon välkomnades av de andra utsatta och fick snart en central roll som samlande kraft. Sedan kom pandemin.

Många som redan levde under dåliga förhållanden blev nu helt utan inkomst.

– Här saknades dricksvatten och el och närmare 200 barn under fem år gick hungriga, säger Silvana Martinez och visar runt i området. Hon berättar hur de som då hade det lite bättre ställt gick samman, hyrde en grävmaskin, började dra upp gator och byggde ett enkelt samlingshus i trä för flera ändamål: att skapa en gemensam sovplats för dem som ännu inte hade något hus, en mötesplats dagtid för gemensamma beslut och en plats för daglig utspisning till de barn som inte fick mat hemma.

– De som hade arbete var de som fick det att fungera, berättar Silvana, som blev en av bosättnings starka krafter.

Genom fortsatt massmedial uppmärksamhet under åren som

gått har bosättningen nu rinnande vatten, tre vattentankar med kranar står uppställda i byns ”centrum”, och ledningar är grävda till hushållen. Ett elnät är upprättat. Kampen för förbättringar handlar nu bland annat om att få hållbara vägar. När det regnar spolas den enda infarten bort och gör det omöjligt att köra in med bil. Ambulanser får vänta utanför och sjuka får bäras ut till sjukhustransporten, när den väl kommer.

– Det brukar dröja. Den som blir sjuk här vårdas alltid först av sina grannar, oavsett sjukdom, säger Silvana Martinez, som är fortsatt kritisk till det som ännu inte är gjort. Påpekar att engagemanget för att kastrera Montevideos gathundar är större än att hjälpa invånarna till värdiga bostäder. Behoven i Neuvo Comienzo är fortfarande stora och Silvana Martinez hem har periodvis blivit som ett ”Folkets hus”.

– För ett år sedan arrangerade vi en stor demonstration för att få vatten indraget. Ett år senare lades grundstenen till detta.

Publicitet och påtryckningar tycks om än långsamt leda till förbättringar. På plussidan är att sopbilar nu kan köra in på området och att en busshållplats har byggts utanför. Den tar Silvana till jobbet på sjukhuset varje dag. Framtida mål är en förskola och skola på området.

Gemenskapen här innebär också att man aktivt undviker att konkurrera med sina grannar. En driver bageri, en lagar cyklar, en driver kiosk, en säljer skrot, en klipper alla gräsmattor och så vidare. Och tillsammans håller man koll på nya bosättare, så att kriminella element i möjligaste mån hålls borta.

DET KOMMER HELA tiden nya familjer. Hemlösheten har gått upp i Uruguay på senare år vilket gjort att lotterna börjat delas, familjer tränger ihop sig, styckar av och säljer för att få in pengar och skapa plats åt fler. Nuevo Comienzo rymmer tusen hushåll i dag. Bostäder byggda av plåt, plastskivor, skynken, billigaste trä och för den som har råd, enklaste murade stenblock. En del hus har bara tre väggar, endast delar av huset täckt av tak och många har jordgolv. Men alla har nu vatten. Och el. ●

SBAB!

Det här kallar vi värdepapper*

*Ditt köp av Faktum är otroligt värdefullt. Det bidrar till en förbättrad ekonomi för några av de 27.000 människor som idag lever i hemlöshet i Sverige. Dessutom får du en tidning fylld av fantastisk läsning på köpet!

Huvudpartners

Våra huvudpartners bidrar till Faktums arbete för hemlösa och personer i socialt utanförskap.

Vi på SBAB vill bidra till bättre boende och boendeekonomi – för alla. Vårt bidrag gör så att Faktum kan fortsätta utveckla sin verksamhet och skapa nya möjligheter för Faktumförsäljarna.

Vi tar hand om Faktumförsäljarnas syn.
Vi har tillsammans med Faktum startat en ögonhälsofond som kan nyttjas under året. Vi arrangerar årliga kostnadsfria synundersöknings och fria glasögon dagar.

SEB är en ovärderlig partner som möjliggör så att vi kan erbjuda våra försäljare en fungerande Swishlösning.

Vi ser till att Faktum blir tryckt och distribuerad till alla försäljningskontor så att försäljarna varje månad får ett nytt magasin att sälja.

PROJEKTPARTNERS

Projektpartners hjälper till med allt från filmproduktion till kaffe till försäljarna.

Vi stöttar Faktum under hela året när de behöver synas, och bjuder på högklassig visuell kommunikation i form av roll-ups, vepor och banderoller.

Vi pysslar om Faktumförsäljarnas fyrbenta vänner. Här finns en fond som de kan nyttja under året samt en årlig inbjudan till en kostnadsfri vård dag.

Vi hjälper Faktum med skrivare på alla kontor och ser till att serva maskinerna när det behövs.

CLARION POST

Vi stöttar Faktums försäljare genom att varje år visa kalenderbilderna på Drottningtorget. Och bjuder på julbord!

Vi ser till att försäljarna dricker ett gott kaffe. Med ekologiskt och fair trade kaffe i koppen kan du vara säker på att mänskliga rättigheter respekteras.

Vi vill att Faktum ska kunna bedriva sin verksamhet på ett tryggt sätt och därför bidrar vi med juridisk rådgivning och hjälp.

Faktumjuristerna ger gratis juridisk rådgivning en gång i veckan på Faktums kontor i Göteborg.

För oss är lokalt och socialt ansvarstagandet oerhört viktigt. Därför stödjer vi Faktum i sitt arbete mot utanförskapet.

BK Häcken och Faktum arbetar tillsammans för ett samhälle utan utanförskap. Det är tillsammans vi bygger lag och genom samarbete skapar vi ett hållbart samhälle.

Juridik i Praktiken stöttar Faktumjuristerna med digitala utbildningar inom praktisk juridik.

Det känns viktigt att stötta Faktums arbete. Därför bidrar vi med teknisk support till Faktumgalan och andra event.

För oss är det självklart att hjälpa Faktum med allt som låter. Allt från radioreklam, röstinspelning & film – till deras egen podd Faktum Frågar.

Vi stöttar Faktum med annonsutrymme i cirka 20 dagstidningar, både i tryck och digitalt.

Vi har under flera års tid stöttat Faktum genom att dela ut underställ till Faktumförsäljarna inför den kalla vintern.

Vi stöttar Faktum i deras arbete mot utanförskap och hemlöshet med marknadsundersökningar och beslutsunderlag för att på så sätt kunna få ut sitt budskap till fler.

NOVELLIX
— stories to go —

Vi samarbetar med Faktum och ser till att böcker i fickformat, men med stora läsoplev- elser, finns att köpa tillsammans med Faktum. Vi tror, precis som Faktum, på orden och berättelsernas kraft.

Självklart hjälper vi Faktum! Ingen borde behöva leva i hemlöshet eller i socialt utanförskap!

Vi stöttar Faktum med annons- utrymme då vi har möjlighet, så att Faktum kan nå ut med sina budskap och kampanjer.

Sedan flera år tillbaka hjälper jag Faktum med att ta fram filmer. Jag regisserar och produc- erar filmer för tidningen, Novellsamlingen och till exempel Faktumkalendern.

Faktum är ett varumärke vi önskar vi varit med och skapat. En perfekt kombination av affärsvärde, kreativitet och mänsklighet. Nu hjälper vi Faktum ta nästa steg.

Faktumkvällar hos Specsavers

I DECEMBER OCH JANUARI bjöd Specsavers på Kungsgatan i Göteborg och på Södra Förstadsgatan i Malmö in till Faktumkvällar.

Hela 16 personer fick genomföra en synunder- sökning och kolla upp sin ögonhälsa. Det kommer att göra stor skillnad för flera av dem att nu kunna bära glasögon, bekräftade personalen.

Tack vare alla bidrag till ”Ögonhälsafonden” kan vi tillsammans med Specsavers erbjuda gratis synundersökning och glas- ögon till Faktums nätverk på gatan!

Petrus mäter synen.

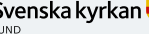
Ett gott gäng försäljare och personal från Faktum och Specsavers.

FOTO: PETER AHLBORG OCH SOPHIE CRONHOLM

FAKTUMPARTNERS OCH FÖRETAGSPRENUMERANTER

Företag som hjälper oss i vårt arbete att motverka fattigdom, hemlöshet och socialt utanförskap.

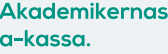
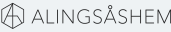
HALLAND

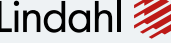
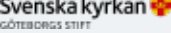
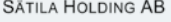

FAKTUMPARTNERS OCH FÖRETAGSPRENUMERANTER

Företag som hjälper oss i vårt arbete att motverka fattigdom, hemlöshet och socialt utanförskap.

VÄSTRA GÖTALAND

 Akademikerförbundet SSR	 Akademikernas a-kassa.	 Alebyggen Västgöta-handlingen	 ALINGSÅSHEM	 Almgren Fastigheter	 amlövs	 andersson & hultmark www.sohab.se
 ANLAB ANLÄGGNINGSBOLAGET	 Arkitekturkompaniet	 AV1 A COMPLETE IMPRESSION	 AVIX	 BHS LOGISTICS PASSION FOR SOLUTIONS - SINCE 1946	 boplatstväst	 BOSTADS AB POSEIDON
 BRICKS&LIME TEGL- & BETONG RENOVERING BYGGGÅR	 brother. at your side	 ByggGÖTA GÖTEBORG AB	 CAPAROL	 CARLANDERSKA	 Carrolline	 C.C. MARK Göteborg
 Centralen HÅLLBAR LOGISTIK	 CheckWatt	 Cochlear®	 CPAC SYSTEMS	 dab	 dina Dina Försäkringar Väst	 Ekobanken ekologiskt - socialt - kulturellt
 Elof Hansson	 else	 ERNST ROSÉN	 Ernstströmgruppen	 essity	 eWalco	 explica miljö
 VILL DU SE DIN LOGO HÄR? MEJLA JONAS@FAKTUM.SE	 factoring gruppen	 Familjebostäder	 FLAME SOFT	 THE FOLKLORE COMPANY	 F. FOLKTEATEREN GÖTEBORG	 FRIHAMNEN GÖTEBORG
 front desk	 GBGT BOX 1918	 gemalto security for life time	 gestalt ARKITEKTUR	 Grant Thornton	 Gårdstens bostäder	 Göteborg Energi
 GÖTEBORGS RÄDDNINGSMISSION	 GÖTEBORGS STADSMUSEUM	 GÖTEBORGS SYMPONIKER	 GÖTEBORGS UNIVERSITET HANDELSHÖGSKOLAN	 GÖTEBORGSLOKALER EN DEL AV GÖTEBORGS STAD	 H.A BYGG	 HAMMÄRVIKEN
 Hertz	 Higab	 Hyresgäst- föreningen	 IMPLANT arkitektur	 InfraCom MANAGED SERVICES	 i8 INTEGR8 STUDIO	 iRevision
 JOOL GROUP	 J.R.Johnssons Black & Plåtslageri AB	 KAL	 Kappahl	 KARIN STEFFEN strategisk utveckling	 Kommunal.	 KROOK & TJÄDER

 Kungälvsbostäder	 KyllKontroll Göteborg AB	 Landskaps gruppen	 Lindahl	 LINDOME FLORISTERNA TEL: 031-990053	 Log HOUSE	 macforum
 MAXI ICA STORMARKNAD	 MAXI ICA STORMARKNAD	 MITSUBISHI ELECTRIC Changes for the Better	 MOORE	 Mölnlycke®	 NORDIC WELLNESS	 nytida
 PANTAMERA	 Parker	 POLY-PRODUKTER	 PTECH	 QUALITY HOTEL™ 11 BY NORDIC CHOICE	 quackrude	 Renova
 Retriever medicarkivet	 Rekomo Tänk andrahand i första hand	 ROSENGRENS ADVOKATBYRÅ	 SALINITY EXPERTS IN SALT SINCE 1830	 SBB Samhällsbyggnadsbolaget	 SETTER WALLS	 SGS student bostäder
 SIGILLET FASTIGHETS AB	 Sjukhustäkarna FÖR UNDERSTÖDDEN SAMT WENNERSTRÖMS DONATIONSFOND	 SKF®	 Stena Fastigheter	 Stena Line	 STRAYDOG STUDIO STOCKHOLM	 ståhls reklam
 SUNDQVIST	 Svenska kyrkan ASKIMS FÖRSAMLING	 Svenska kyrkan GÖTEBORGS STIFT	 Svenska kyrkan LERUMS FÖRSAMLING	 Svenska kyrkan VÄSTRA FRÖLUNDA PASTORAT	 Svenska kyrkan Lundby församling	 Svenska kyrkan Lundby församling
 SVOKS THERMODYNAMIK	 Swegon	 SweMaint A Kockums industrial company	 SÄTILA HOLDING AB	 TEAM Hälsa	 TF FASTIGHETER AB	 The Swedish Club
 Tingstad	 Tranpenad	 TÅRNEN FÖRENINGEN 1897	 TSA	 vision Göteborg	 VÄRDFÖRBUNDET	 VP VÄSTRA PARKERING
 WALLENSTAM	 white	 WIKSTRÖM	 Willhem	 WÄSTBYGG	 YRGO	 zooma.
 ÄLVSTRANDEN UTVECKLING En del av Göteborgs Stad						

Vill ditt företag vara med stötta och följa Faktums arbete mot fattigdom, utanförskap och hemlöshet?

faktum

Bli Faktumpartner!

Läs mer på Faktum.se

VI VÄLKOMNAR MISS PRYM SOM NY FAKTUMVÄN!

Vi gillar Faktum

Miss Prym

faktum

• Advokatfirman Ahlstedt	• Corem Property Group	• JP Spol & Relining AB	• Svenska kyrkan Tjörn
• Advokatfirman LA Partners AB	• Curago	• Kakservice	• Svenska Kyrkan Vänersborg & Väne-Ryr
• AME Entreprenad AB	• DE Advokatbyrå	• Knapp-Carlsson	• Taxus AB
• Arkitekt Hans Eek	• Ekonza AB	• Kävlinge församling	• Tospe AB
• Apper	• EY Göteborg	• MARELD landskapsarkitekter AB	• Turistrådet Västsverige
• BDO Göteborg AB	• Fastighets AB Balder	• MCR	• Ystad-Sövestads församling
• Billes Tryckeri AB	• Fraktkedjan Väst	Ny vän! • Miss Prym	• White Arkitekter Malmö
• Byggfokus Entreprenad AB	• Fridh Advokatbyrå	• Mölndalsbostäder	
• Carl Johans pastorat	• Förvaltnings AB Framtiden	• NCC Sverige AB	
• ColliCare Logistics AB	• Humblebee	• Partille Pastorat	

Årets viktigaste kalender.
Köp nu! Snart är det för sent.

Köp av din försäljare på gatan eller på faktumbutiken.se

I SAMARBETE MED
SKIV HALLEN
MAJORNA

WWW.MAJORNASBRYGGERI.SE

Majornas lilla
Skivmässa
SÖN 1 MARS 11.00 - 15.00
VÄLKOMNA TILL MAJORNAS BRYGGERI. INGET INTRÄDE!

NATTEN ÄR DAGENS MOR

AV LARS NORÉN

HIPPODROMEN
14/2–7/5 2026

MALMÖ
STADSTEATER

28 MARS — 9 MAJ • STORA SCENEN

DIREKTÖREN FÖR DET HELE

EFTER LARS VON TRIERS HEJDLÖSA KONTORSKOMEDI

Av LARS VON TRIER Regi SALLY PALMQUIST PROCOPÉ Scenografi och kostymdesign
MATS SAHLSTRÖM Maskdesign FELICIA HENRIKSSON Kompositör och Ljuddesign
STEFAN JOHANSSON Ljusdesign MIKAEL BLOHM Dramaturg LISA LINDÉN
Skådespelare ELIN BORNELL, LENNART ERIKSSON, LOTTA KARLSSON, MATTIAS
NORDQVIST, ALEXANDRO SOLTANI, OSKAR WEBRELL
Foto TOBIAS WALKA

Biljetter: borasstadsteater.se • 033-35 35 35

LÄS MER &
BOKA BILJETT

